DARBININKAS

Vol. LXV, Nr. 33
Rugpjūčio — August 15, 1980 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Egipto prez. Anvar el-Sadat pasiuntė JAV prezidentui ir Izraelio min. pirmininkui protesto laiškus dėl Rytų Jeruzalės sujungimo su Vakarų Jeruzale ir pareiškė atidėsiąs derybas dėl palestiniečių autonomijos tol, kol gausiąs iš JAV ir Izraelio paaiškinimus dėl Jeruzalių sujungimo.

JAV painformavo Egiptą, kad Izraelio priimtas Jeruzalės įstatymas neturėtų būti laikomas priežastim nutraukti derybas su Izraeliu dėl palestiniečių autonomijos.

Izraelio ministerių kabinetas priėmė atsakymo Egiptui tekstą dėl derybų atnaujinimo ryšium su Izraelio parlamento priimtu Jeruzalės įstatymu, bet atsakymo turinys neskelbiamas.

Belgijos parlamentas priėmė įstatymą, suteikiantį dalinę autonomiją olandiškai kalbančių flamų ir prancūziškai kalbančių valonų gyvenamom sritim, kurios galės turėti atskirus parlametus ir vykdomuosius organus. Briuselio, kuris yra flamų srity, bet kurio gyventojų daugumą sudaro valonai, autonomijos klausimas atidėtas iki 1982.

Popiežius Jonas Paulius II lapkričio 15-19 numato lankytis V. Vokietijoj, kur tuo metu bus paminėta vokiečių teologo šv. Albertus Magnus 700 m. mirties sukaktis.

JAV tautinės parengties viršininkas gen. Volney F. Warner pareiškė, kad JAV ne tik turi grąžinti naujokų į kariuomenę šaukimą, bet ir įvesti 2 m. privalomą tautinę tarnybą jaunom merginom ir jauniem vyram. Prieš kurį laiką ir JAV karo laivyno operacijų viršininkas adm. Thomas B. Hayward buvo pareiškęs, kad savanorių armija nepatenkina krašto reikalų ir kad turi būti grąžintas vyrų šaukimas į kariuomenę.

V. Vokietijos policijai pradėjus veiksmingiau kovoti su tarptautiniais teroristais, jie teroro veiksmų planavimą perkėlė į Prancūziją.

Saudi Arabija ir Kuwait įspėjo pasaulio valstybes, kad aliejaus pardavimas bus nutrauktas kiekvienai valstybei, kuri pripažins Izraelio įvykdytą teisinį Jeruzalės sujungimą ar kuri savo diplomatines atstovybes perkeltų iš Tel Avivo į Jeruzalę.

JAV pasirašė su Japonija ir V. Vokietija sutartį anglies perdirbimui į skystą kurą fabrikui Vakarų Virginijoj iki 1983 pastatyti. Statyba kaštuosianti 1.4 bil. dol., bet pusę išlaidų apmokės Japonija ir V. Vokietija.

Afganistano sostinėj sovietų organai susekė sąmokslą Babrak Karmal vyriausybei nuversti.

Irane buvo įvykdyta mirties bausmė 24 gyventojam, kurių 11 buvo įsivėlę į sąmokslą vyriausybei nuversti ir Ebrahim Borokhin už šnipinėjimą Izraeliui.

Bolivijos karinis diktatorius gen. Luis Garcia Meza paskelbė, kad kiekvienas pašauktas Bolivijos gyventojas turės atlikti 2 m. patriotinės tarnybos prievolę. Nepaklausę tokį pat laiką turės praleisti kalėjime.

Italijos Bologna geležinkelio stoty fašistinio teroristo išsprogdinta bomba užmušė 76 ir sužeidė 160 žmonių. Įtariamasis Marco Affatigato buvo sulaikytas Prancūzijoj. Italijoj vyksta fašistinių organizacijų narių areštai.

TIKINČIŲJŲ STUDENTŲ DISKRIMINACIJA

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 41

Honolulu vykusi psichiatrų konferencija pasmerkė psichiatrijos panaudojimą prieš žmogaus įsitikinimus, jo laisvę ir sąžinę. Tačiau žmogaus teisių pažeidimai ne tik nesiliauja, bet įgyja vis naujas formas.

Kadangi studentų pašalinimas iš aukštosios mokyklos už religinius isitikinimus yra akivaizdus nusižengimas elementariausioms žmogaus teisėms, Tarybų Sąjungoje pradedama naudoti vis labiau užmaskuotas priemones, kurių objektyviai nebūtų galima patikrinti. Valstybinių egzaminų metu įvertinus nepageidautinų studentų žinias "nepatenkinamai" jiems atimama teisė gauti diplomą ir dirbti pagal specialybę.

Kauno Medicinos institute 1978 m. pavasarį mokslinio komunizmo valstybinio egzamino metu VI kurso stud. Zita Veizbergaitė gavo nepatenkinamą pažymį. (Stud. Z. Veizbergaitė yra nekomjaunuolė, 1977 m. pavasarį buvo tardoma Valstybiniame Saugumo komitete dėl religinės veiklos (žr. LKBK Nr. 27) ir apie tai buvo paskelbta per Vatikano radiją).

1979 m. pavasarį perlaikant mokslinio komunizmo egzaminą, jos žinios vėl buvo įvertintos "nepatenkinamai". Taip jai neleidžiama dirbti gydytojos darbo, nors specialybės dalykai valstybinių egzaminų metu išlaikyti gerai.

1979 m. pavasarį VI kurso stud. Valė Marčėnaitė sveikatos apsaugos ir socialinės higienos egzamino metu (katedros vedėjas doc. Kindžiulis) gavo "nepatenkinamai". Egzamino perlaikyti neleido, kol nebus aiškus mokslinio komunizmo egzamino rezultatas. Kaip ir reikėjo tikėtis, mokslinio komunizmo egzaminą "išlaikė" "nepatenkinamai". (Stud. V. Marčėnaitė — nekomjaunuolė, nuo I kurso Kauno Medicinos institute žinoma kaip tikinti ir praktikuojanti jaunuolė). Minėta studentė stropiai ruošdavosi ir pasisakydavo kiekviename mokslinio komunizmo seminare, Specialybės valstybinis egzaminas įvertintas "gerai".

Šioje nešvarioje akcijoje didelę iniciatyvą parodo Filosofijos ir mokslinio komunizmo katedros vedėjas Leonavičius, o nuo jo neatsilieka ir dėstytojai Aksomaitis, Naumovas, Žemaitis ir kt.

1979 m. pavasario sesijos metu V kurso stud. Ramunė Butkevičiutė "neišlaikė" politinės ekonomijos egzamino. (Studentė — nekomjaunuolė, 1977 m. tardyta Valstybinio Saugumo komiteto dėl religinės veiklos (žr. LKBK Nr. 27 ir apie tai buvo paskelbta per Vatikano radiją). Specialybės dalykai pavasario sesijos metu buvo įvertinti "gerai" ir "labai gerai".

1979 m. liepos mėn. TSKP istorijos ir politinės ekonomijos katedros doc. Šalna peregzaminavo minėtą studentę ir jos žinias įvertino "gerai". Už stud. Ramunės Butkevičiutės egzaminavimą doc. Šalnai KMI rektoriaus įsakymu Nr. 149 pareikšta pastaba.

Diskriminuojant studentus ypatingai daug pastangų parodo TSKP istorijos ir politinės ekonomijos katedros vedėja Misiūnaitė, o egzamino metu — dėst. Papinigytė-Kalverš.

Kauno Medicinos Instituto studentams skelbiama, kad minėtos studentės priklausančios religinėms sektoms, kurios verčiančios nesimokyti politinių mokslų ir juos ignoruoti. Po priimto partijos CK nutarimo "Dėl tolimesnio ideologinio, politinio auklėjimo ir jo darbo gerinimo" minėti reiškiniai turi tendenciją ne mažėti, bet augti, todėl prašoma, kad laisvojo pasaulio visuomenė ir studentija atkreiptų pasaulio dėmesį į minėtus faktus ir savo protestais paremtų diskriminuojamus studentus.

Demonstracijose prie sovietų ambasados liepos 19 suimamas kun. K. Pugevičius. Policija apžiūri, ar jis neturi ginklo. Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

DEMOKRATŲ KONVENCIJA NEW YORKE

Rugpiūčio 11, pirmadienį, New Yorke, garsioje Madison Square Garden salėje prasidėjo demokratų konvencija. Suvažiavo tūkstančiai delegatų iš visos Amerikos, pakviesta tūkstančiai svečių, žurnalistų. Televizijos pagrindinės stotys ištisai rodo konvencijos posėdžius.

Daug kalbėta apie partijos skilimą ryšium su Edward M. Kennedy manevravimu. Jis norėjo pravesti taisyklių pakeitimą, kad konvencija yra laisva, atstovai gali balsuoti kaip nori. Tada tikėjosi, kad jis gali būti nominuotas. Bet konvencija nubalsavo ir jo pasiūlymą atmetė. Kennedy vakare iš savo viešbučio paskelbė, kad jis iš rinkiminės akcijos pasitraukia. Jo pavardė nebus įrašyta prezidentų kandidatų sąraše.

Jau pirmadienio vakare buvo aišku, kad nominuotas bus prez. Carteris kaip demokratų kandidatas į prezidentus.

Madison Square Garden salė yra ypatingai išpuošta, padaryta kaip gražus teatras. Visa konvencija yra labai stipriai policijos saugoma. Nuolat budi parengtos mašinos, jei kas mestų bombą ir reikėtų tuoj žmones gelbėti. Net su šunimis ieškojo padėtų bombų.

Visame mieste vyko daug priėmimų, vakarinių pramogų, kad delegatai nenuobodžiautų. Iki konvencijos pradžios visiem parengimo darbam jau buvo išleista 4 mil. dolerių.

Įdomu, kiek šioje konvencijoje yra lietuvių, kurie dalyvauja kaip delegatai?

PABĖGO SPORTININKAS IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

Kaip pranešė prancūzų laikraštis — France Soir, rugpiūčio 5, iš Sovietų Sąjungos pabėgo sportininkas Vladas Šakalys, disidentas, 38 metų amžiaus. Jis buvo pasirašęs aktą prieš Sovietų okupaciją ir jam grėsė 10 metų kalėjimo.

Slapta palikę Sovietų Sąjungą jis pėsčias perkeliavo Suomiją. Keliavo naktimis, o dieną slėpėsi, kad niekas jo nepamatytų, ir suomių valdžia jo neišduotų atgal į Sovietų Sąjungą. Per 20 dienų jis pasiekė Švediją ir paprašė politinio pabėgėlio teisių.

Lietuvoje paliko žmoną ir 8 metų sūnų.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Spaudoje rašoma, kad jau "prasidėjo Tarybų Lietuvos akademinio jaunimo trisdešimtoji darbo vasara". Studentų statybos būriai "savanoriškai" darbuojasi Ignalinos atominės elektrinės, Mažeikių naftos perdirbimo fabrike, gyvulininkystės kompleksų, mokyklų ir kultūros namų statybose. Studentai buvo iškilmingai išlydėti į darbovietes ir pasižadėjo atlikti darbų daugiau kaip už 14 milijonų rublių ir tą uždarbį "savanoriškai" paaukoti valstybei. Galima spėti, kad tą studentų auką valstybė panaudos tokiems žygiams, kaip Afganistano okupacija. Nors įvairiomis progomis skelbiama, kad socialistinėje santvarkoje nesą žmogaus išnaudojimo, tačiau praktikoje visiems aišku, kad valstybinis kapitalizmas (o toks yra Sovietų Sąjungoje) labiau žmogų išnaudoja ir engia negu sunkiausioje baudžiavų sistemoje.

— Su didžiausia pompa minima **Lietuvos pavergimo sukaktis.** Mokslo leidykla išleido enciklopedinio pobūdžio stambią knygą, pavadintą **"Lietuvos TSR"**. Ją parengė vyriausioji enciklopedijų redakcija. Knygoje paskelbta ir suklastota Lietuvos istorija, visi lietuvių tautos kultūriniai ir ekonominiai laimėjimai priskiriami sovietinei santvarkai. Leidinys gausiai iliustruotas, bet aiškiai šališkai propagandinis.

— Prieš prasidedant "dainų šventei", buvo vykdomos saviveiklos **ansamblių varžybos.** Geriausiu pripažintas Vilniaus universiteto studentų dainų ir šokių ansamblis. Laimėtojui leista pirmajam "šventėje" pradėti programą.

— Liepos 11-13 Vilniuje vyko **dainų, muzikos ir šokių šventė.** Spaudoje rašoma, kad į Vilnių suplaukė per 30,000 šventės dalyvių. Pirmąją dieną buvo atskirų ansamblių pasirodymai Kalnų parke, antroji diena buvo skirta chorams — dainoms Vingio parke, trečiąją dieną pasirodė šokėjai Žalgirio stadione. Šventės grožį temdė gausybė politinės propagandos. Jos buvo ypač daug ir dėl to, kad lietuvių liaudies menas buvo įjungtas į Lietuvos pavergimo 40 metų sukaktį. Tarp gražių lietuviškų dainų skambėjo ir propagandinės dainuškos, nemaža dalis buvo ir rusiškų dainų.

— Vilniuje, Lazdynuose, atidaryti naujai pastatyti **LTSR liaudies ūkio pasiekimų parodos rūmai.** Juos suprojektavo ir statybos vykdymą prižiūrėjo architektas *Edmundas Stasiulis*. Rūmuose yra kelios parodų salės, jų plotas — 4000 kv. metrų. Didžiojoje salėje bus nuolatinė paroda. Didžiausias parodos eksponatas būsiąs žaliųjų pašarų džiovinimo ir presavimo linijos. Mažiausias — naujos braškių veislės pintinėlė. Mažojoje salėje pirmiausia vyksta Lietuvos dailininkų laureatų paroda. Muziejaus rūmuose turės atskiras patalpas administracija, dailininkų dirbtuvės, fotolaboratorija, bufetas. Ateityje būsiąs įrengtas ir žiemos sodas. Baldus muziejui ir jo įstaigoms suprojektavo *J. Šleinytė*.

— Vilniuje paminėta kompozitoriaus **Juozo Karoso 90 metų amžiaus sukaktis.** Paveikslų galerijoje buvo surengtas J. Karoso kūrinių koncertas, kurį atliko varg. B. Vasiliauskas, smuikin. A. Vainiūnaitė, sol. R. Tumalevičiūtė ir L. Abariaus vadovaujamas Liet. televizijos ir radijo choras. J. Karosas yra gimęs 1890 m. Muzikos mokėsi pas J. Gruodį ir Rygos konservatorijoje (1921-27). Mokytojavo Rygos liet. gimnazijoje ir Saulės mokytojų seminarijoje Kaune. 1931-36 vadovavo Dainos chorui, buvo valst. radiofono dirigentas, 1936-39 buvo Klaipėdos muzikos mokyklos direktorius. Okupuotoje Lietuvoje J. Karosas yra kelis kartus dirigavęs dainų šventėse. Yra sukūręs nemaža populiarių dainų, taip pat kūrinių smuikui ir kameriniam styginiam orkestrui. Rašė spaudoje muzikos klausimais, išleido vadovėlį mokykloms.

— Spaudoje kukliai paminėta ir žymaus literatūros vertėjo Prano Povilaičio (1900-1958) 80 metų gimimo sukaktis. Mokęsis Vilkaviškyje, Vilniuje, Voroneže, Marijampolėje, karo mokykloje ir Kauno universitete, dalyvavęs nepriklausomybės kovose, P. Povilaitis, išmokęs svetimų kalbų, tapo vienu geriausių pasaulinės literatūros vertėjų į lietuvių kalbą. Jis išvertė V. Hugo Vargdienius, A. Daudet Laiškus iš malūno, Taraskono Tartarėną Alpėse, F. Dostojevskio Idiotą, L. Tolstojaus Anną Kareniną, Šolochovo Tykųjį Doną, A. Čechovo noveles, M. Barrės Sodą prie Oronto, A. Munthe San Michele knygą ir daug kitų veikalų.

— Nusipelniusio **architekto garbės vardas** suteiktas Vytautui Lionginui Gabriūnui. Nusipelniusio Lietuvos **meno veikėjo vardas** suteiktas Vilniaus vlst. konservatorijos docentui Vytautui Jurgučiui. Vilniaus akademinio dramos teatro aktorė Lidija Kupstaitė-Drobnienė (g. 1920) **apdovanota sovietiniu "Tautų draugystės" ordinu.**

— Liepos 10 mirė Kauno dramos teatro **aktorė Aldona Urbonaitė-Tarasevičienė.** Buvo gimusi 1926 Kaune. 1947 baigė Kauno dramos teatro studiją, iki 1959 dirbo Kauno jaunojo žiūrovo teatre, nuo 1959 vaidino Kauno dramos teatre, daugelyje veikalų gaudama pagrindinius moterų vaidmenis.

— Spaudoje kukliai paminėta **poeto ir dramaturgo Petro Vaičiūno** 90 metų gimimo sukaktis (1890-1959). Lietuvos teatrui P. Vaičiūnas sukūrė per 20 dramos kūrinių, išleido **kelis poezijos rinkinius.** Jo poezijoje vyrauja gamtos grožis ir patriotiniai motyvai.

— "Tarybinių" kultūrinių laimėjimų per 40 metų apžvalgų serijoje žurnalistas St. Kašauskas Literatūros ir Meno 23 ir 24 numeriuose **giriasi išleidžiamų lietuviškų knygų kiekiu ir viešųjų bibliotekų skaičiumi.** Per 40 metų esą išleista 60 tūkstančių pavadinimų knygų, bet čia pat prisipažįsta, kad lietuvių autorių buvę tik 4.5 tūkstančio, tarp jų 113 pavadinimų vien P. Cvirkos kūrinių. Daugumas knygų — gražiai iliustruotos. Žymiausi knygų iliustratoriai yra V. Jurkūnas, A. Kučas, S. Krasauskas, A. Steponavičius, B. Žilytė, B. Leonavičius. Net 33 iliustratoriai dalyvauja sąjunginėje knygos iliustracijų parodoje. Knygas gražiai išspausdinančios Lietuvos spaustuvės, ypač pažymėtinos K. Poželos ir Vaizdo spaustuvės (nutylima, kad abi buvo paveldėtos iš nepriklausomos Lietuvos). Vien Knygų rūmuose esą sutelkta 4 milijonai knygų. Net 49 centrinės bibliotekos aprūpinančios Lietuvos gyventojus knygomis. Paskirsčius turimas knygas gyventojams, kiekvienam esą tektų po 180 knygų. O kaip būtų gerai, jei kokia objektyvaus vertintojo ranka iš tos gausybės leidinių atsijotų visą sovietinį šlamštą, visą melą ir tuščiavidurę propagandą! Nauji bibliotekų rūmai pastatyti Vilniuje, Rokiškyje, Mažeikiuose, Radviliškyje, Telšiuose, Šiauliuose, Širvintose, Šilalėje, Molėtuose, Šalčininkuose. Lietuvos bibliotekose dabar dirbą apie 8300 tarnautojų. St. Kašauskas kalba ir apie knygų naikinimą. Knygas degino senovės barbarai, šių laikų fašistai. Bet autorius net neužsimena, kiek vertingų lietuviškų knygų sunaikino komunistai jau pirmosios bolševikų okupacijos metu. Bet šitą gėdą kultūringasis pasaulis žino, tylėjimu jos nepaslėpsi. Žurnalistas kalba ir apie knygų badą, bet kartu prisipažįsta, kad bibliotekų lentynose daugybę knygų metų metais nepajudinamos. Kas judins tą komunistinį šlamštą!

(nukelta į 4 pol.)

Savaitės įvykiai

Per paskutinį dešimtmetį Sov. S-ga įstengė savo kariuomenę aprūpinti įvairių tipų sunkvežimiais, ir jai nereikės kaip per 1968 m. Čekoslovakijos invaziją, rekvizuoti civilinius autobusus kariuomenei gabenti. Tai atlikti įgalino vakarų technologija aprūpinti sunkvežimių fabrikai ZiL prie Maskvos ir prie Kama upės.

Buv. valst. sekr. Henry Kissinger, nepaisydamas Pentagono prieštaravimo, sutiko 1972 m. parduoti Sov. S-gai 168 Centalign-B mašinas masiniai gaminančias precizinius guolius. Šie guoliai įgalino sovietus pasigaminti raketas su keliais į atskirus taikinius nukreiptais sviediniais ir pagerinti sviedinių taiklumą.

Maskvos Raudonojoj aikštėj vakarų diplomatui buvo pavykę nufotografuoti besideginantį žmogų, bet sovietų policija privertė filmą sunaikinti ir paskelbė, kad ten iš viso jokio įvykio nėra buvę.

Prancūzijos olimpinės komandos 4 nariai įteikė Maskvos olimpinių žaidimų komiteto pirmininko pavaduotojui Vladimir I. Popov ir partijos centro komiteto tarptautinės informacijos direktoriui Leonid M. Zamiatin pareiškimą, pasmerkiantį bet kurią valstybę, kuri toleruoja rasizmą, žmogaus teisių pažeidimus ir Helsinkio susitarimų nevykdymą; pasmerkiantį invaziją į Afganistaną ir prašantį paleisti visus kalėjime laikomus asmenis už savo nuomonės pareiškimą.

Trys buvę Britanijos ministerių kabineto nariai darbo partijos valdymo metu — dr. David Owen, William Rogers ir Shirley Williams paragino partijos narius kovoti su partijos kairiuoju sparnu ir į jo rankas patekusiu partijos vykdomuoju komitetu, kuris siūlo vienašališką branduolinį nusiginklavimą ir pasitraukimą iš Europos bendrosios rinkos.

Afganistano Ghazni įgulos apie 5.000 afganistaniečių karių arba pabėgo ar perbėgo pas sukilėlius, o Tangi Wardh įgulos bazę pavyko užimti partizanam ir likviduoti 15 politinių vadovų. Partizanam išvyti buvo panaudota sovietų kariuomenės daliniai. Žuvo 200 rusų karių ir 300 partizanų.

Sov. S-gos prokuratūra įsakė atvykti į jos įstaigą Washington Post korespondentui Kevin Klose, paskelbusiam apie darbininkų streikus Sov. S-goj.

JAV planuoja parduoti Irakui 5 keleivinius Boeing lėktuvus.

Kiek anksčiau Washingtone nužudyto Irano opozicijos veikėjo Ali Akbar Tabatabai žudikui David Salahuddin, dirbusiam Alžiro ambasados Irano sekcijoj, pavyko pabėgti į užsienį.

MASKVOS OLIMPINIŲ ŽAIDIMŲ MEDALIAI

Maskvos olimpiniai žaidimai baigėsi rugpiūčio 3. Sovietų Sąjunga laimėjo centnerį aukso medalių. Kitaip ir negalėjo būti, nes jų sportininkai rengiami visai kitaip nei Vakaruose. Apie tai norėjo parašyti knygą Vladas Česiūnas, pasitraukęs iš Sovietų Sąjungos į Vakarus. Per anksti paskelbė savo sumanymus, taip ir buvo pagautas ir sugrąžintas atgal į tėvynę ir ten, greičiausiai, jau bus likviduotas.

Sovietam skaudėjo, kad nebuvo to triukšmo, kurio jie laukė. Turėjo televizija per dieną rodyti net dešimt valandų, dabar buvo tik trumpos ištraukos iš šventės. Ir to visiem užteko.

Olimpiniai žaidimai parodė, kad Maskva nežiūri nieko. Jei patogu, ima ir okupuoja kraštus. Net tų žaidimų metu vežė kariuomenę į Afganistaną. Vežė gal tyčia, kad parodytų — nusispiauti mums į jūsų protestus, į grasinimus.

Amerika nesusilaukė to, ko ji norėjo. Boikotas buvo tik dalinis. Bet ir tai buvo skaudi žaizda sovietam. Jie norėjo amerikoniškų dolerių kuo daugiau. Buvo ir tam pasirengę.

Jie žinojo, kas yra propaganda. Sportininkų kaimelį įrengė kuo gražiausiai. Tegu visi mato ir pasigėri, kokie jie svetingi ir puošnūs. Kaimely kilo tik vienas incidentas: bene prancūzas pereikalavo rock and roll muzikos ir sušuko garsiai — sovietai lauk iš Afganistano.

Šiaip sovietai tobulai buvo izoliavę visus svečius, tobulai aprūpinę propagandine literatūra, kuri yra ištisas melas. Jie ir tokiose sąlygose pravedė savo idėjas: pademonstravo, kad jie daro tai, ką jie nori. Jie laimėjo daugybę medalių, garbę ir Afganistaną.

Amerika protestavo, ir tik dabar, ne anksčiau. Gerai, kad bent dabar protestavo, aklai nesuklupo prieš sovietų terorą. O kad taip Amerika pajėgtų visur pasipriešinti ir nesibijotų melu ir apgaule pagrįstos Sovietų Sąjungos!

Maskvos olimpiniai medaliai nepuoš Amerikos sportininkų. Ir tai yra jų pasididžiavimas. Tie medaliai jiem primintų priespaudą, okupacijas, smurtą, melą, apgaules.

1984 olimpiniai žaidimai vyks Los Angeles. Ten visi galės laisvai susirinkti ir nesibijoti sovietinio smurto!

Zimbabwe darbo jėgos planavimo ministeris Edgar Z. Tekere buvo apkaltintas baltojo farmos valdytojo Geral William Adams nužudymu.

Burmos sunkiai prieinamose rytinėse srityse veikia apie 14.000 Kinijos remiamų partizanų, įstengiančių užimti didesnius miestus ir juos kelias dienas išlaikyti.

JAV lėktuvnešis John F. Kennedy, kad galėtų išvykti į Viduržemio jūrą, turėjo iš kitų karo laivų pasiskolinti 50 jūreivių specialistų.

Armenai teroristai Graikijoj nužudė Turkijos ambasados attache Julip Ozmen ir jo dukterį, o žmoną ir sūnų sužeidė.

Iraniečių studentų Washingtone surengtos triukšmingos demonstracijos už Khomeini ir jų areštas, įkalinimas ir staigus paleidimas įkaitino amerikiečius tiek, kad New Yorko ir Washingtono policija turėjo imtis saugumo priemonių iraniečiam apsaugoti. Irane dėlto demonstravo šimtai tūkstančių prieš JAV, o Khomeini vėl pagrasino teisti ten laikomus įkaitus už šnipinėjimą.

Sovietų S-gos Bolšoi baleto teatro šokėja Liudmila Vlasova iš pradžių pasilikusi su savo vyru JAV ir vėliau grįžusi į Sov. S-gą yra gavusi vizą išvykti iš Sov. S-gos.

V. Vokietijos Bremeno laivų statymo įmonėse buvo areštuotas R. Vokietijos šnipas. Įmonėse buvo statydinami nauji karo laivai.

Pakistano saugumo policija areštavo komunistų partijos gen. sekretorių dr. Aizaz Nazir ir 10 jo bendradarbių.

Didieji šachmatų meisteriai sudarė komitetą rūpintis, kad prieš kurį laiką iš Sov. S-gos pasitraukusio šachmatų meisterio Viktor Korčnoi žmonai ir sūnui būtų leista išvykti iš Sov. S-gos.

Rumunijos keleivinis lėktuvas su 172 keleiviais nukrito Atlante ties Mauritanija.

ŠAULIŲ KULTŪRINIS SAVAITGALIS CLEVELANDE

Rugpiūčio 9 ir 10 dienomis Clevelande įvyko kultūrinis savaitgalis, rengtas centro valdybos, talkinant vietos dviem kuopom. Dalyvavo apie 100 atstovų, pusė jų buvo moterų. Iš Chicagos buvo daugiausia, atvyko net specialiu autobusu. Paskui buvo iš Detroito, Worcesterio, Brocktono, Bostono, New Yorko. Ir vietos Juozapavičiaus ir Žalgirio kuopos.

Šeštadienį buvo paskaitos, vakare koncertas ir vaišės. Taip pat buvo surengta Lietuvos pogrindžio spaudos paroda. Ją surengė **Bronius Kviklys**, Draugo redaktorius. Paroda susilaukė visų didelio dėmesio. Buvo atvykęs ir pats rengėjas Br. Kviklys ir kalbėjo apie Lietuvos pogrindinę spaudą, kaip ji atsiranda, kokia jos įtaka žmonėms.

Dr. Kazys Pautienius kalbėjo apie medicinos padėtį Lietuvoje, kaip ten gydoma, kokia tvarka, kokios ligoninės, kodėl trūksta vaistų.

Jonas Žiedonis kalbėjo apie Šaulių Sąjungos reikšmę Lietuvos gyvenime, kaip šauliai atsirado, kaip jie veikė Lietuvoje.

Kun. Jonas Borevičius, SJ, šaulių kapelionas, kalbėjo apie lietuvišką šeimą, jos uždavinius, kad jaunimo yra didžiausia pareiga sukurti lietuvišką šeimą ir išlaikyti lietuviškas tradicijas.

Dar kalbėjo dr. K. Pautienius apie rūkymą, kaip jis veikia žmogaus širdį.

Vakare vaišių metu skambino pianistas **Vytautas Puškorius**. Jis pakiliai ir patraukliai paskambino 4 dalykėlius.

Sekmadienį naujojoje bažnyčioje buvo pamaldos. Mišias aukojo ir gražų pamokslą pasakė **kun. G. Kijauskas, SJ**. Žmonių buvo pilna bažnyčia. Šauliai buvo su vėliavomis.

Buvo suplanuota vidurdienį išplaukti į ežerą ir paleisti vainiką, pagerbiant žuvusius šaulius, bet tuo metu užėjo labai stiprus lietus. Taip visi svečiai pavalgę tuoj ir išvyko į savo namus.

Savo vaikams, kurie baigia mokslus ir išsikelia dirbti į kitus miestus, užprenumeruokime Darbininką. Tai bus jiems geriausia dovana.

JAUNIMAS DEMONSTRAVO SAN FRANCISCO, CALIF.

Lietuvių Jaunimo Sąjungos Los Angeles skyrius ir Lietuvių Bendruomenė liepos 19-20 suorganizavo įspūdingas demonstracijas San Francisco miesto centre, prie sovietų konsulato ir Union Square.

Šeštadienio vakarą, liepos 19, prie sovietų konsulato įvyko triukšmingas budėjimas. Susirinko apie 100 demonstrantų, daugelis jų buvo lietuviai. Budėjimas tęsėsi apie dvi ir pusę valandas. Buvo prisiminta 15 lietuvių karių, kurie buvo nužudyti Afganistane, nes atsisakė dalyvauti Afganistano žmonių žudynėse. Buvo procesija su 15 juodų vėliavų, būgnu ir tamborinom, taip pat ir daug triukšmo. Prie konsulato greit atsirado policija, bet nekliudė.

Sekmadienio rytą demonstracijos tęsėsi. Atsirado San Francisco žinių agentūros. Televizijos stotys filmavo įvykius. Per dvi valandas sudeginome sovietų vėliavą, praleidom 50 mašinų autokoloną su katafalku prieky, procesiją su karstu ir vainiku. Prieš išsiskirstant, kai kurie demonstrantų mėtė kiaušinius į konsulato langus. Kai kurie sovietai atsiliepė mesdami akmenis į demonstrantus ir jų mašinas. Tuo metu įsiterpė policija, bet nebuvo jokių areštų. Su pakilia nuotaika visi skirstėsi iš tos vietos ir su autokolona triukšmingai vyko į Union Square, miesto centre, vidurdienio masiniam mitingui. Čia susirinko apie 400 žmonių, daugiau kaip trečdalis jų buvo lietuviai. Pasakyta kalbų. Perskaitytas pranešimas iš kongr. Dornan. Vyko procesija su karstu ir vėliavomis.

Tai buvo sėkmingos demonstracijos. Perduotos žinios spaudai, NBC ir CBS kanalai rodė įvykius per to vakaro žinių pranešimus. Rytojaus dieną buvo išspausdintas geras straipsnis San Francisco Chronicle laikrašty.

Miesto policija pareiškė, kad šios demonstracijos prie sovietų konsulato buvo didžiausios ir efektingiausios iš tų, kurias jie yra matę per septynerius metus. Sovietai per tas dvi dienas skundėsi policijai apie 50 kartų. Taip pat įteikė skundą valstybės departamentui Washington, D.C.

Rimas Polikaitis

Demonstracijos San Francisco, Calif., pavergtų tautų savaitės proga. Lietuviai neša karstą, už jo — juodos vėliavos. Tai buvo liepos 20. Nuotr. Antano Polikaičio

RAYMOND KIVITA, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merrick Rd., Valley Stream, N.Y. 11580. Telef. 516-825-4811. Pasigrožėkit Long Island gamta. Visi modernūs patogumai. Aptarnaujame Valley Stream, Lyndbrook, Malverne, Franklin Square, Woodhaven, Richmond Hill, Queens.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454, namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA – Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE
Rezidencinės ir Komercinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1980 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Del informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW JERSEY, NEW YORK — Lietuvos Atsiminimai, šeštad. 4-5 val. popiet WEVD 1330 AM kil, ir 7-8 val. vak. 97.9 FM. Dr. J.J. Stukas, Dir. Naujas adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. 201 753-5636.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALĖ
KVEĆAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA
- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers
341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351
Publication No. ISSN 0011-6637
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents
Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $13.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra ● Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Prieš rudens veiklą

Greitai baigsis vasara. Vėl grįšim į sales rudens veiklai. Rengsime koncertus, vakarienes, pasitiksime naujai išėjusias knygas, prisiminsime asmenų sukaktis.

Čia norime atkreipti dėmesį į tris renginius.

Pirmasis — tautos šventė. Šventė senokai švenčiama. Lietuvoje ji įsigalėjo nuo Vytauto Didžiojo metų. Ir rudenį ji buvo visada prisimenama. Gimnazijos ta proga lankydavo ir karių kapus, nunešdamos gėlių.

Išeivijoje ji kurį laiką buvo užmiršta, tartum lietuviškų švenčių būtų per daug. Dabar vėl atgaivinama. Šventė duoda progos pažvelgti į Lietuvos istoriją, į jos praeitį. O istorijoje gali rasti daugybę faktų, faktelių, kuriuos gali pritaikyti ir šiems laikams.

Skatiname šventę visur minėti, sujungti su iškilmingomis pamaldomis, nes tuo laiku yra ir Šiluvos Marijos šventė. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Po pamaldų reikia surengti ir akademinę dalį su paskaita apie Lietuvos praeitį, su menine dalimi, į kurią galima įtraukti jaunimą. Tegu jis paskaito patriotinės poezijos, padainuoja, pašoka tautinių šokių.

Šventę gali prisiminti ir atskiros organizacijos savo susirinkimuose, pobūviuose. Lietuvoje visa, kas surišta su Lietuvos praeitimi, yra juodinama, iškraipoma, pasmerkiama. Tad verta laisvėje gyvenantiems tai ištiesinti ir išryškinti lietuvių tautinę mintį ir laisvės troškimą.

Antras renginys — Vytauto Didžiojo 550 metų mirties prisiminimas. Vyresnieji gerai prisimena, kaip 1930 buvo švenčiami Vytauto Didžiojo metai. Sukėlė tautoje atskirą judėjimą. Vytauto paveikslas buvo iškilmingai nešamas aplinkui visą Lietuvą, Lietuvos Universitetas pavadintas Vytauto Didžiojo vardu, pastatytas ir gražus Vytauto Didžiojo muziejus. Kiek tada pavadinta Vytauto vardu gatvių, aikščių, prospektų?

Ir nuo to laiko praėjo 50 metų, 550 metų nuo Vytauto mirties. Vieni Vytautą smerkia ir kritikuoja, kiti jį aukština. Šiaip ar taip, jis iškėlė Lietuvos valstybę iki aukščiausio taško. Jo Lietuva buvo galingiausia visoje istorijoje. Ir didžiausia.

Vienam kitam atrodo, kad neverta tai prisiminti, bet tokios sukaktys suartina žmogų su praeitimi, tą praeitį lyg atneša prie mūsų laikų. Ypač tai svarbu jaunimui, kuris mažiau pažįsta praeitį. Toks prisiminimas rodyte parodys, kokia Lietuva sena, kad tais laikais, dar prieš Amerikos atradimą, ji jau buvo didelė valstybė.

Vytauto Didžiojo pagerbimą galima sujungti ir su Tautos švente, nes rugsėjo 8 Vytautas norėjo vainikuotis Lietuvos karaliumi.

Trečias renginys — Donelaičio 200 metų mirties minėjimas. Donelaitis buvo lietuviškosios literatūros pradininkas, didelis kūrėjas. Jo "Metai" ir šiandien nėra nustoję savo žvilgesio. Jie išversti į daugel kalbų.

Donelaitis atstovauja ir Mažajai Lietuvai, žmonėm, kuriuos supo vokiška kultūra, ir kurie vis tiek išliko lietuviški.

Jį prisimindami, pagerbdami, paliesime visą lietuviškos raštijos raidą, paliesime ir jį patį, kaip jis gyveno ir kūrė, susipažinsime su jo Metais, Pasakėčiomis.

Dabar — lyg niekur nieko, nesirengiama minėti Donelaičio 200 metų sukakties. Jei nesiima iniciatyvos kokios draugijos, tai turėtų paminėti Lietuvių Bendruomenės padaliniai.

Donelaitį turi prisiminti ir lietuviškos mokyklos.

KANADOS SPAUDA APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ KONSULUS

Kanados sostinėj Ottawoj parlamento rūmuose, gegužės 27-28 įvyko metinis Kanados Baltų Federacijos vakaras. Taip pat tomis dienomis visų trijų — lietuvių, latvių ir estų — Bendruomenių atstovai buvo priimti užsienio reikalų ministerio Mark Mac Guigan. Priėmimas truko valandą. Jo metu baltų atstovai pareiškė savo pageidavimus įvairiais klausimais, taip pat dėl garbės konsulų oficialios padėties.

Baltų vakaro išvakarėse konsulam pagerbti vakarienėj dalyvavo užsienio reikalų ministerijos pareigūnai ir keletas senatorių ir žymesnių parlamento narių. To vakaro senato sesijoj konsulai buvo pakviesti į garbės svečių galeriją ir oficialiai pristatyti senatui senatoriaus Paul Yuzyk. Kitą dieną, gegužės 28, panašus pristatymas buvo padarytas parlamento dienos sesijoj parlamento nario, buvusio ministerio pirmininko pavaduotojo Walter Baker.

Dviejuose politiškai įtakinguose Ottawos dienraščiuose, The Citizen ir Ottawa Journal, buvo platesni komentarai apie Baltijos valstybes ir jų konsulų padėtį Kanadoj. Abu laikraščiai yra dalis dviejų didžiausių laikraščių korporacijų Kanadoj. Čia pateikiamos jų komentarų santraukos.

The Citizen dienrašty — Patrick Best

Žurnalistas Patrick Best šiame dienrašty veda nuolatinę skyrių apie diplomatus. 1980.VI.7 laikraščio laidoj plačiau aprašo Lietuvos, Latvijos ir Estijos garbės konsulų padėtį Kanadoj.

Į oficialų diplomatų sąrašą, skelbiamą viešai, yra įtrauktas tik dr. Jonas Žmuidzinas, kaip Lietuvos generalinis garbės konsulas. Estijos Ilmar Hensoo ir Latvijos Edward Upenieks yra pripažinti, bet į sąrašą oficialiai neįrašyti, nes nėra anksčiau buvę diplomatinėj tarnyboj.

Užsienio reikalų ministeris Mark MacGuigan, kalbėdamas baltų vakare, pareiškė, kad Kanada ir toliau nepripažins Sovietų Sąjungos nelegalaus Baltijos valstybių užėmimo. Prieš dvejus metus tuometinis krašto apsaugos ministeris Barney Danson pareiškė, kad jis remia reikalingus pakeitimus (įrašyti į oficialiai skelbiamą sąrašą Estijos ir Latvijos konsulus). Žurnalistas Patrick Best mano, kad dabar nėra palankus laikas tokiam pakeitimui, nes dėl Sovietų invazijos į Afganistaną Kanada jau yra priėmusi eilę sankcijų prieš Sovietų Sąjungą.

Kanados ambasadorius Maskvoj Robert Ford specialiai vengia lankytis Lietuvoj, Latvijoj ir Estijoj, kad toks jo lankymasis nebūtų interpretuojamas kaip Baltijos valstybių okupacijos pripažinimas.

Toliau P. Best mini baltų vakarą parlamento rūmuose, kur atsilankę senatoriai ir parlamento nariai šiltai priėmė konsulus. Parlamento narys Walter Baker parlamente pravedė rezoliuciją, kurioj pripažįstamas lietuvių, latvių ir estų kilmės kanadiečių įnašas į Kanados gyvenimą ir sveikinami jų konsulai, atsilankę į baltų vakarą.

Ottawa Journal dienrašty — John Best

Dienraščio politinio skyriaus vedėjas žurnalistas John Best birželio 13 ilgesniame straipsny komentuoja dabartinę Baltijos valstybių ir jų konsulų Kanadoj padėtį. John Best yra taip pat parlamento spaudos galerijos narys, geras Rytų Europos politinės padėties žinovas (trejus metus buvo spaudos atstovu Maskvoj), dažnai rašo ir kalba per radiją politiniais klausimais. Toliau pateikiamos jo straipsnio ištraukos su jo paties antraštėmis.

Prašo diplomatinio pripažinimo

Baltų Bendruomenės prašo Kanados vyriausybę įrašyti jų du (esamus garbės konsulus Toronte) — Ilmar Hensoo, Estijos, ir Edward Upenieks, Latvijos, į oficialų diplomatinį bei konsularinį sąrašą. Trečios Baltijos respublikos, Lietuvos, konsulas jau yra įrašytas. Jis yra dr. Jonas Žmuidzinas Toronte.

Baltų prašymas atrodo labai paprastas — įrašyti du vardus į knygą, bet esmėj šis prašymas turi savy politinio ir diplomatinio dinamito. Visai tikra, kad Sovietų Sąjunga, kuri dabar yra inkorporavus anksčiau buvusias nepriklausomas Baltijos valstybes, būtų ypatingai nepatenkinta, jei Kanada sutiktų su šiuo prašymu, nors Kanados vyriausybė tuo nepadarytų nieko naujo.

Kitos Vakarų valstybės yra padariusios daug daugiau.

Jas okupavo Sovietų Sąjunga

Latvija, Estija ir Lietuva, nedidelės valstybės prie Baltijos jūros tarp Suomijos ir Lenkijos, buvo carinės Rusijos imperijos dalis iki savo nepriklausomybės atgavimo po pirmojo pasaulinio karo.

Jų laisvė, kaip ir kitų mažesniųjų valstybių, žydėjo, bet neilgai. Slaptas protokolas prie nacių-sovietų nepuolimo pakto 1939 paruošė jų militarinį įjungimą į Sovietų Sąjungą. Hitlerio invazijos metu jos buvo okupuotos vokiečių kariuomenės, o Hitleriui 1945 pralaimėjus, vėl aneksuotos sovietų.

Kanada, kaip ir kitos Vakarų valstybės, atsisako pripažinti šių trijų kraštų Maskvos kontrolės legalumą, nors dėl praktiškų tikslų sutinka su realybe.

Keli šimtai tūkstančių šių trijų respublikų gyventojų pabėgo į Vakarus nuo besiartinančios raudonosios armijos. Daug iš jų vėliau apsigyveno Kanadoj. Jie yra gerai išsimokslinę, aukštos kultūros žmonės, plačiai pasireiškiantieji mene ir profesijose, ir tvirtai stengiasi išlaikyti savo gimtųjų kraštų kultūrines tradicijas.

Nors nei jie, nei kas kitas dabar negali priversti sovietų atiduoti šias tris teritorijas, imigrantai stengiasi palaikyti visus suverenumo ženklus, kiek tai galima padaryti iš kitos valstybės. Pavyzdžiui, konsulai, oficialiai žinomi kaip "einantieji garbės generalinių konsulų pareigas", gali išduoti baltų tautybės asmenim Kanadoj vizas keliauti į JAV, Vakarų Vokietiją ir kitas Vakarų šalis, kurios tas vizas pripažįsta.

(nukelta į 4 psl.)

Dr. Jonas Žmuidzinas (kairėj), Lietuvos gen. konsulas Toronte, kalbasi su Kanados užsienio reikalų ministeriu Mark MacGuigan "Baltiečių vakare", įvykusiame Kanados parlamento rūmuose gegužės 28. Nuotr. J. V. Danio

ŽMOGUS — JUDANTI KRYŽKELĖ

KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Rubšys, Manhattan College

30

Rawlinson knietėjo sužinoti, kas yra reljefo milžinas, kas yra nugalėtasis karalius, kas yra anas dešimtukas. Tačiau niekas nežinojo nei milžino vardo, nei įrašo prasmės.

Lažybos smuklėje

Pats Behistun įrašas labiausiai Rawlinson masino. Jis yra didžiulis: 15 metrų pločio ir 5 1/2 metrų aukščio. Praeityje daug kas buvo jį pastebėję. Bet kyliaraščio rašmenys vis liko mįsle. Kalbininkai, bandę juos iššifruoti, pasijusdavo bejėgiais.

Anglas Rawlinson nebuvo pirmasis, kuris ėmė galynėtis su Behistun įrašo paslaptimi. Jau 1765 metais danas matematikas Carsten Niebuhr lankėsi Persepolio mieste. Lankymosi metu atpažino griuvėsius rūmų, kuriuos buvo pastatęs Darijus I. Niebuhr rūpestingai nusirašė nuo griuvėsių keliolika trumpučių įrašų. Įrašuose atpažino tris skirtingas kyliaraščio formas, — spėjo, kad įrašai ant akmens paminklų yra trimis kalbomis. Vėliau šios trys kalbos bus atpažintos tiksliau: senoji persų, elemitų ir akadų (asirų, arba babiloniečių).

Dar svarbesnis žingsnis į mįslingą kyliaraščio prasmę buvo padarytas vienoje Vokietijos smuklėje lažybų dėka. 1802 metais Georg Friedrich Grotefend, 27 metų kalbininkas ir graikų kalbos dėstytojas, susilažino su bokalo draugais, kad jis iššifruos kyliaraštį. Su jauno žmogaus užsidegimu ir pasitikėjimu jis ėmė spoksoti į Carsten Niebuhr nuorašus. Ir jam nebuvo sunku daryti išvadą, kad įrašai yra trikalbiai, — tas pats įrašas skirtingoje kyliaraščio formoje.

Grotefend manė padarysiąs pažangą, pradėdamas su viršutinėmis Persepolio įrašų dalimis. Mat, jos užėmė svarbiausią vietą. Jo manymu, šios įrašų dalys ir savo turiniu turi būti svarbios. Be to, jos buvo trumpesnės už žemutines. Nuojautos vedamas, spėjo, kad ši kyliaraščio forma yra persų kalba.

Vienas kyliaraščio rašmuo savo padėtimi ir pasikartojimu patraukė Grotefend dėmesį. Ir vėl, nuojautos vedamas, spėjo, kad šis rašmuo reiškia "karalius". Vargais negalais jis ėmė iššifruoti vieną kitą rašmenį. Galų gale jis atpažino dešimt kyliaraščio rašmenų ir tris karalių vardus (vienas jų buvo Darijus). Be to, jis patvirtino, kad pasikartojąs nuožulnusis rašmuo yra rašmenų jungtis į žodžius ir kad kyliaraščiu buvo rašoma iš kairės į dešinę.

Grotefend padarė įtaigią pradžią senosios persų kalbos iššifravime. Rakto į kyliaraščio mįslę jis nepagamino, — lažybas prakišo. Nors ir įžvalgiai nagingas, jis atsimušė į sieną, nes turimi kyliaraščio įrašai buvo trumpučiai ir nepakankami.

Rawlinson nusirašo Behistun įrašą

Trisdešimt metų po Grotefend pastangų Rawlinson susidūrė su ta pačia bėda. Tačiau jis buvo susipažinęs su Behistun Uola ir buvo arti jos. Jis, kaip matėme, buvo ilgas, — turėjo 1308 eilutes. Ir jame buvo trys skirtingos kyliaraščio formos. Vieną iššifravus, bus lengviau į kitų dviejų mįslę įsiveržti. Rawlinson buvo aišku, kad raktas į mįslingąjį kyliaraštį yra ant "nepasiekiamos" Uolos veido.

Rawlinson ėmėsi darbo. Uolos įrašui nurašyti teko pašvęsti net dvylika metų (1835-1847). Pastangos dažnai vedė į pavojų gyvybei. Mat, Uola buvo kone vertikali. Be to, pats Uolos veidas buvo Darijaus I raštininkų nušlifuotas ir apdengtas lako glazūra. Atrodo, kad senieji meistrai naudojosi milžiniškais pastoliais, kurių Rawlinson stigo. Jam teko naudotis Uolos briaunomis, kabėti ant virvės ir naudotis virvinėmis kopėčiomis. Daugiausia vargo turėjo su trečiuoju tekstu. Tik guvaus kurdo vaikėzo padedamas, vargais negalais Rawlinson nusirašė Behistun įrašą.

Eureka! Aš atradau!

Apie Grotefend lažybas smuklėje ir pastangas bei rezultatus Rawlinson nebuvo nieko girdėjęs. Dirbdamas visiškai savarankiškai, jis ne tik priėjo tas pačias išvadas, kaip Grotefend, bet jį ir pralenkė. Behistun įrašas persų kalba buvo iššifruotas. Jame buvo tik 40 rašmenų, kurie išreiškia persų kalbos garsus. Kur kas sunkiau buvo su elamitų kalbos kyliaraščiu, nes jame buvo daugiau kaip 100 rašmenų; akadiškasis, su keletu šimtų rašmenų, buvo sunkiausias. Akadų kyliaraštis dar nebuvo alfabetinis.

Darijus, karalius, įsako . . .

Behistun įrašo turinys yra vieno iškilaus persų valdovo pareiškimas. Jo vardas yra Darijus I (558?-486 m. prieš Kristų). Susitvarkęs su savo karalystės sukilusiais vasalais, jis panūdo įamžinti savo garbę, žygdarbius ir imperijos didybę. Kadangi imperijos tautos nebuvo vienakalbės, Darijus I įsakė, kad jo pareiškimas būtų pakartotas trimis, plačioj imperijoj naudojamomis kalbomis: savo gimtąja persų kalba, užkariautų vakarų Persijos elamitų kalba ir akadiškai — senovės semitine kalba, kuria naudojosi asirai ir babiloniečiai.

Darijaus I pareiškime yra ir įsakymas:

Darijus, karalius, įsako:
Tu, kuris bet kada
žvelgsi į šį įrašą,
arba į šiuos raižinius,
nesunaikink jų,
bet apsaugok juos,
kol tik pajėgsi . . .

Netrukus būsiu prie Behistun Uolos. Mūsų kelionė iš Irako veda mus į Iraną.

Vėl žėri Bagdado pašvaistė

Autobuse tylu. Tik motoras lygiai dūzgia. Naktį ir motorui smagiau. Kelionės bendrai rymo, per langus žiūrėdami į vis didėjančią Bagdado pašvaistę. Kai kurie miega. Diena buvo karšta ir ilga. Nuo Rojaus į Ur . . . Nuo Ur į Bagdadą. Šuoliavome ant Mesopotamijos — Vakarų žmogaus kryžkelių.

Viešnagė Harun ar-Rašid mieste baigiasi

Ilgos dienos ir trumpos naktys. Ilgos, bet greitakojės dienos. Įspūdžiai kraunasi ant įspūdžių, vieta seka vietą. Nuolatinis nėrimas iš dabarties į praeitį ir atgal į dabartį labai užima. Laiko skųstis nebelieka.

Robert North, mūsų vadovas, pasirodo Knessiye Fatima salės duryse anksti. Ir dar su švilpuku burnoje. Net labiausiai įmigę ima akis rankomis trinti ir keltis.

Stebiuosi mūsų vadovo gajumu. Smagu, kad mūsų rūpintojėlis spėjo atsigauti. Ligoninė jį keletą dienų pamigdė, pailsino ir pavalgydino.

Paskutinė diena Irake. Dvi įžymybės mus domina: Ktesiphon griuvėsiai ir Agar Quf ziggurat. Be to, Irako Senienų departamentas nori atsisveikinti su mūsų grupe. Kviečiame departamento atstovą vakarienei į Al-Šemut restoraną naujajame Bagdade. Prieš akis turtinga diena.

Ktesiphon: persų rūmų arka

Kelias į Ktesiphon neilgas. Tik 35 km. Važiuojame palei buvusį Al-Hikmah — Išminties universitetą. Prieš 1969 metus jam vadovavo jėzuitai. Dabar jis valdžios nusavintas. Tačiau Al-Hikmah vardas, nors kadaise kalkėmis uždažytas, vėl ima rodytis ant sienos prie vartų.

(Bus daugiau)

VIENOS KELIONĖS PRISIMINIMAI

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

15

— Jūs puikiai kalbat vokiškai, bet iš išvaizdos spėju, kad nesat iš Vienos... Kuo galiu patarnauti?

Malonusis vienietis ne vien paaiškino, kuria kryptim turim eiti, bet, užintriguotas pasikalbėjimo su jo gimtąja kalba gerai kalbančiais "amerikonais", dar užsispyrė mudu palydėti iki paties traukinio.

— Atminkit, kad turit važiuoti iki galo. Jo galutinė stotis ir yra jūsų kelionės tikslas.

Kai traukinys pajudėjo, aš dar ilgai mačiau mum draugiškai mojančio vieniečio aukštą figūrą.

Išlipom dar nebaigtoj stoty. Turėjom eiti lentomis, kuriomis buvo padengti nebaigti kasimo ir statybos darbai. Pasiekėm šaligatvį, gerai įsidėmėdami vietą, į kurią turėsime sugrįžti.

Paėję tik keliolika žingsnių, atsidūrėm ties vrtais, kuriuos saugojo simpatingas uniformuotas austras. Manėm, kad reikia pirkti bilietus.

— Jūs galit eiti. Čia tik mokama už automobilius, — sako jis.

Mudu jaučiamės alkani, ir aš klausinėju malonų sargą apie netoliese esančius restoranus.

— Eikit šiuo keliu iki pat pilies. Šone pamatysit restoraną. Ten puikus maistas ir geras patarnavimas.

Einam toliau plačia, šakotais medžiais dengta alėja. Mus pralenkia vienas kitas automobilis. Pagaliau prisiartinam prie plačiai atdarų vartų. Už jų matėsi dalis rūmų ir didelė aikštė su fontanu. Dešinėj dengtas cementinis takas vedą į restoraną. Iš tolo girdėjosi lauke sėdinčių svečių pokalbiai. Restorano patalpa buvo didelė, šviesi ir savo stiliumi pritaikyta paloclaus atmosferai. Ant baltomis staltiesėmis uždengtų stalų matėsi įvairių kraštų vėliavėlės. Pastebėjau Kanados, Britanijos, Pietų Amerikos vėliavas ir Japonijos saulę. Bet nebuvo ten JAV vėliavos. Ir Lietuvos trispalvės ten nebuvo...

Sėdom prie stalo, ant kurio stovėjo Šveicarijos vėliava. Gal todėl, kad neseniai buvom Šveicarijoj, o gal ir todėl, kad nebuvo, kur prisišlieti. Stalas buvo pačiame restorano centre, iš kurio galima buvo stebėti aplinką. Šalia mūsų sėdėjo didelė, matyti, Austrijos ūkininkų šeima. Tai galima buvo spręsti iš jų nudegusių veidų, amerikietiškas džynsus primenančią vyrų aprangą, vėjo nupūstus veidus ir moterų grubią, bet malonią išvaizdą. Baltaplaukis paauglys, matyti, visų vyresniųjų labai mylimas, reikalavo antros porcijos pyrago su plakta grietinėle...

Pavalgę pietus, išėjom į erdvų, žvyruotą skritulio pavidalo kiemą, kurio centre buvo didelis gėlynas su fontanu, o iš visų pusių jį supo dviejų aukštų palocius ir jam priklausą pastatai. Vidų buvo bilietų kasa, kurioj galima buvo įsigyti įvairių brošiūrų ir nuotraukų. Pagaliau įėjom į vidų su angliškai kalbančia palydove, kuri įdomiai ir sklandžiai pasakojo paloclaus istoriją ir apie jo nepaprastus meninius turtus.

Jau pradėjus apžiūrinėjimą vadinamajame "Mėlyname kiniškame salione", nuo prabangos ir turto svaigo galva. Sienos padengtos kinišku porcelanu, padabintos gryno aukso ornamentais, kampuose retos senovės kinų imperatorių dinastijų pasakiško grožio vazos ant žvilgančių, įmantrios mozaikos grindų. Sunkios kristalinės žvakidės kabėjo virš mūsų galvų, o trapūs rokoko stiliaus šviesiai mėlyno šilko baldai atrodė tokie gležni, lyg būtų neįmanoma juose sėdėti, ant jų ilsėtis ar valgyti. Austrijos Imperatoriaus Pranciškaus Juozapo milžiniško miegamojo kambario sienas puošia garsių dailininkų paveikslai. "Karuselės" kambarys su ryškiai raudono pliušo baldais, sniego baltumo paauksuotais rokoko stiliaus staliukais, aukso ornamentais padabintomis lubomis kalbėjo apie imperatorių gyvenimo stilių.

Didžiosios galerijos salės lubos, padabintos renesanso stiliaus piešiniais, sienose įmontuotomis auksinėmis žvakidėmis, raudonais suoliukais, priminė reto grožio pasakos dekoraciją. Gal tokioj salėj Pelenė pametė savo kurpaitę? Man atrodė, kad kiekvienu momentu žvilgančiose grindyse sukaukšės elegantiškų damų šilkinės kurpaitės ir nematomas orkestras užgros minuetą. Perukuoti, šilkiniais žabotais pasidabinę didikai lenksis savo damom ir pirštų galais lies jų pirštinėtas, gležnas rankas.

Jei salių ir miegamųjų kambarių prabanga buvo sunki ir įspūdinga, tai "Kalnų kambarys" savo savitu stilium pavergė akį. Sienos čia išpuoštos orientališką stilių primenančiais vaizdais su tolumoj nutįsusiais parkais, gėlėmis padabintais fontanais, vazomis ir laiptais. Čia dominuoja žalsvos ir melsvos spalvos, o lubose matosi dangaus mėlynėj skraidą paukščiai.

Įeiname į Napoleono kambarį su kinietiškais sienų padalinimais ir istorinių mūšių scenomis. Gobeleno kambary dominuoja gobelenų audiniai — paveikslai, kuriem išausti reikėjo daugiau kaip dešimties metų. Vadinamasis "Milijoninis" kambarys susidaro iš žavios kiniškos mozaikos, kuri yra padaryta iš brangakmenių...

Šių atsiminimų autorė prie Goethės paminklo Vienoj

Kai pagaliau pasibaigia oficialus palociaus lankymas, mes galim išeiti į milžinišką parką, kurio pakraščiuose yra apkarpyti krūmai skulptūrų pavidalais. Spalvingi gėlynai, žaliuojančios alėjos savo nepaprastu grožiu vilioja akį. Parko gale matosi aukštas, baltas pastatas, sudarytas iš įmantrių arkų. Tai buvusios arklidės, o prie jų esančiame marmuriniame baseine buvo maudomi karališkieji arkliai... Baseino kraštus puošia arklių ir jų palydovų skulptūros... Senuose medžiuose miega šimtmečiai. Jie kadaise stebėjo imperatorius ir jų svitą, vaikščiojančią žvyruotais takeliais. Man rodėsi, kad kiekvienu momentu išgirsiu nedrąsių dvaro freilinų juoką ir jų sunkaus šilko drabužių šnerėjimą...

Poženiniu traukiniu grįžom į miesto centrą ir ėjom tylėdami modernios Vienos gatvėmis. Kur pakeli akis, visur paminklai. Vienoj vietoj užtinku Schillerio institutą ir muziejų. Prieky stovi natūralaus dydžio Schillerio statula, o priešais jį sėdi Goethe, sutaršytais plaukais, vėjo išdraikytais drabužiais, ir žvelgia į apačią ramiu, žmogaus sielą siekiančiu žvilgsniu. Nutariu padaryti nuotrauką prie Goethės kojų.

Laikas bėga greitai, ir nesinori praleisti vakaro veltui. Viešbuty užsiregistruojam į vakarinę ekskursiją. Tai žvilgsnis į dainuojančią ir besilinksminančią Vieną nakties metu. *(Bus daugiau)*

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

— **Plakato konkursui** buvo atsiųsti 46 plakatai ir 65 atvirukai. Tai siauros propagandinės tematikos piešiniai, skirti Lenino jubiliejui ir Lietuvos pavergimo sukakčiai. Pirmą premiją laimėjo dail. *V. Dumalakas*, dvi antrąsias premijas gavo *R. Bandzaitė* ir *R. Dočkutė*, trys trečiosios padalintos *I. Bindleriui*, *V. Panaskovui*, *N. Kryževičiūtei-Jurgelionienei*, gamtos apsaugos premija teko *V. Kaušiniui*.

— Vilniaus akademinis baletas neseniai gastroliavo Taline, Estijoje. Estonijos teatre jis parodė V. Genelino baletą "Baltaragio malūnas" ir B. Pavlovskio "Snieguolė ir septyni nykštukai".

— "Antano Sniečkaus" laivo kapitonas Vytautas Paulauskas Leningrado aukštojoje jūrų mokykloje apgynė disertaciją technikos mokslų kandidato laipsniui gauti. Jo tema: Eksperimentinis skaičiavimo metodas laivo cirkuliacijai nustatyti.

— Režisierius Juozas Miltinis Panevėžio dramos teatre sezono užbaigai pastatė prancūzų poeto ir dramaturgo L. Ch. Alfredo de Musset pjesę "Žibintas". Scenovaizdį sukūrė dail. V. Klemka, muziką sukomponavo komp. T. Makačinas.

— Partijos ir jos vadų kultas jau iki koktumo yra įsigalėjęs ir pavergtoje Lietuvoje. Nenuostabu, kad bolševikinio šventumo aureole apsupami diktatorius L. Brežnevas ir vergų imperijos kūrėjas Leninas. Bet garbinami ir pavergtos Lietuvos ištikimieji okupantų tarnai. Į akis krinta V. Jurkūno jubiliejinės parodos aprašymas (Lit. ir Menas, Nr. 23). Pačios parodos aptarimo ir kūrinių vertinimo aprašyme visai nėra, bet išskaičiuojami visi "žymieji" parodos lankytojai. Štai jie: P. Griškevičius, N. Dybenka, A. Barauskas, A. Ferensas, K. Kairys, V. Sakalauskas, R. Songaila, L. Šepetys, J. Petkevičius, L. Diržinskaitė, A. Drobnys, V. Vazalinskas, S. Šimkus, J. Bielinis, H. Zabulis.

— Spaudoje paminėta kultūrininkės ir rašytojos Danutės Čiurlionytės-Zubovienės 70 metų amžiaus sukaktis. Ši M.K. Čiurlionio ir rašytojos S. Čiurlionienės dukra augo ir brendo literatūrinėje aplinkoje, stebėjo per 14 metų vykstančius motinos namuose pagarsėjusius literatūrinius šeštadienius ir, motinos paskatinta, pati pradėjo rašyti. Vaikiškų apsakymėlių išspausdino Vyturyje. Vėliau (1946) ji sukūrė "Jonuko Dunduliuko teatrą" — vaidinimą lėlių teatrui. Rašė vaidinimėlius mokykloms. Jie sudėti į knygą "Miško mokykla" (1957). D. Čiurlionytė išvertė į lietuvių kalbą J. Verno "Nuo žemės į mėnulį", "Aukštyn kojom", P. Berne pasakas "Neregys ir šuo", "Arklys be galvos", Š. Vidrako "Liūto akiniai", K. Čiukovskio "Daktaras Aiskauda", "Džekas milžinų nugalėtojas". Sukaktuvininkė šiuo metu ruošia spaudai savo motinos dar nespausdintus kūrinius.

— Gegužės pabaigoje kompozitorių namuose buvo klausomi nauji *G. Kuprevičiaus*, *Z. Venckaus*, *J. Juozapaičio*, *O. Balakausko* kūriniai.

— Kultūros Barų Nr. 4 skirtas Lenino pagarbinimui. Nudėvėti pagyrimai nepatraukia skaitytojo. Tačiau iš skulptoriaus *Konstantino Bogdano* straipsnio patiriame, kokia daugybė Lenino biustų, bareljefų ir paveikslų yra užteršusi pavergtą Lietuvą. Dar nepriklausomybės laikais Lenino portretus nupiešė dail. B. Žekonis (1932) ir dail. P. Tarabilda (1934). Lenino biustą lipdė skulpt. V. Gybas (bet nebaigė). 1940 biustą nulipdė skulpt. B. Pundžius. Po 1944 Lenino biustus lipdė: P. Vaivada, N. Petrulis, J. Mikėnas, G. Jokūbonis (jo biustas pastatytas Maskvoje), R. Antinis, B. Bučas, B. Vyšniauskas, J. Vasilevičius, K. Švažas, L. Žuklys, Vl. Žuklys, E. Varnas, D. Lukoševičius, A. Tuleikis, A. Belevičius, S. Šarapovas. Nuo skulptorių neatsiliko nė grafikai — J. Kuzminskis, V. Jurkūnas, P. Rauduvė, S. Krasauskas, V. Galdikas, A. Načiulis, A. Kučas, K. Dockus, tapytojai — A. Savickas, V. Karatajus, L. Petkevičius, V. Palaima, M. Cvirkienė, V. Mackevičius. Leninui duoklę atidavė ir vitražistai, mozaikų ir freskų meistrai: A. Stoškus, K. Morkūnas, A. Garbauskas, A. Mackėlaitė, S. Kazimieraitis, B. Motuza, I. Žebenkienė. Be abejonės, ne visi minėti dailininkai ėmėsi Lenino portreto nuoširdžiai, daugumas atidavė tik būtiną duoklę okupantų primestai ideologijai, tuo apsigindami nuo Sibiro tremties. O vis dėlto Lenino paveikslai užteršė mokyklas, kultūros namus, įstaigas ir įmones, net ligonines ir sanatorijas. Daugiausia tų niekalų yra prigaminęs pats straipsnio autorius (ir labai giriasi ta gamyba) skulptorius K. Bogdanas.

— Per Lietuvos teatruose statomus rusų autorių veikalus Leninas įsibrovė ir į teatrą. A. Gaubys parašė net ištisą straipsnį, rodantį lietuvius artistus, vaidinusius Leniną. Jų buvo penki: J. Siparis, P. Zulonas, H. Kurauskas, J. Kavaliauskas ir S. Paska. Tuos veikalus režisavo B. Dauguvietis, talkinamas K. Kymantaitės ir M. Chadaravičiaus, R. Juknevičius, J. Rudzinskas. Taigi didžiausiam žmogaus priešui duoklė atiduota su kaupu.

Pr. N.

SIMAS KUDIRKA HAVAJUOSE

Bronė Jameikienė

Bronė Jameikienė, šio straipsnio autorė, yra profesorė ir dirba Honolulu universitete Havajuose. Kai Kudirkai grįžo iš Australijos ir buvo sustoję Havajuose, šį rašinį ji asmeniškai įdavė atvežti lietuviškai spaudai.

Mum visiem buvo staigmena, netgi patiem Kudirkam. Jie nesitikėjo čia nieko sutikti. Apsistojo tik porai dienų pailsėti pakeliui iš Australijos...

O buvo taip. Young Americans for Freedom organizacijos pirmininkas (jaunas, dailus, energingas ir labai simpatingas vyrukas), lankydamasis savo organizacijos suvažiavime Toronte, gavo žinių apie Simą ir nutarė susisiekti su juo ir atsikviesti į mūsų salas. Kreipėsi į New Yorką. Gavo atsakymą, kad išvykęs Australijon.

Bet Sam Slom (tas minėtas jaunas patriotas) nenuleido rankų ir per Washingtoną sužinojo, kur pasiekti Simą. Dienos (ir laiko skirtumas) bėgo, ir jam nepavyko pasiekti Kudirkų Australijoje. Per Pan American lėktuvų liniją sužinojo jų atvykimo laiką į Honolulu.

Lėktuvas tačiau vėlavo visą parą ir dar tris valandas priedo. Sam Slom žaibo greitumu suorganizavo iškilmingus pietus savo organizacijos nariam ir svečiam privačiame Pacific klube su garbės svečiu ir kalbėtoju Simu Kudirka, vis dar nežinodamas, ar pavyks jam jį pasiekti. O jeigu ir pavyktų, Simas lengvai galėjo atsisakyti tokių pareigų.

Kai Kudirkai pagaliau pasiekė Honolulu aerodromą ir rinkosi savo lagaminus, aerodromo garsiakalbiai ir Sam ieškojo jų, paskendusių tarptautinėj minioj. Pagaliau Sam, pamatęs simpatingą ponią, užkalbino: "Ar nebūsit jūs Kudirkai?"

Taip ir buvo.

Ir vietoj dviejų dienų poilsio prasidėjo visai kas kita. Samo jau buvo suorganizuoti dviejų dienraščių reporteriai, taip pat ir televizijos atstovai. Simas ne tik neatsisakė, bet dažnai nuvargęs po ilgų kelionių ir kalbų ir užkimusiu balsu entuziastingai sutiko pasidalinti savo pergyvenimų įspūdžiais su tolimųjų okeano salų gyventojais, kurie tik nuotrupas apie jo odisėją tegirdėjo. Ir jis tais pergyvenimais pasidalino labai nuoširdžiai, jautriai ir prasmingai.

Visų buvo priimtas labai šiltai, ir klausimam nebuvo galo. Simas ne tik neturėjo progos paliesti maisto jam patiektoje lėkštėje, bet ir gurkšnį vandens galėjo išgerti tik prieš pat išsiskirstant.

Kaip aš ten pakliuvau, nes irgi nieko nežinojau?

Liepos 3, ketvirtadienį, 9:30 val. paskambino man, kad rytiniame The Advertiser laikraštyra straipsnis apie Simą Kudirką, jog jis šią savaitę lankosi Honoluluose.

Tuojau susiradau laikraštį. Skambinu redakcijon. Niekas programos nežino, o reporterė Barbara Vobejda bus tik po vienuoliktos valandos. Minutės prailgo dienomis. Pagaliau 11:30 pasiekiau ją, bet ir ji nežinojo, nei kur, nei kada, nei kas bus daroma, tačiau davė Sam Slom pavardę ir jo darbo (Bank of Hawaii) telefoną. Davė ir jo viršininko, banko direktoriaus, pavardę. Jau buvo 11:45. Paskambinau. Atsiliepė sekretorė. Ji pasakė, kad Simo Kudirkos pagerbimo pietūs bus tame Pacific klube 12 val., ir jie jau visi ten yra.

Distancija ne per tolima, ir aš dar galiu suspėti pagauti Simą ir sužinoti, kaip ir kur galiu jį pasiekti.

Kai įžengiau į saloną, banko direktorius Mr. Hillander jau laukė manęs ir nusivedė mane kaip savo svečią. Ir prasidėjo mum pietūs, o Simui darbas.

Nors daug kartų jis savo odisėją yra kartojęs, tačiau jo pergyvenimai tebėra šviežį, jautrūs ir įtikiną. Ir aš pati buvau apiberta šiupiniu klausimų apie mūsų kraštą, papročius, istoriją, geografiją, mūsų kalbą ir ateities viltis.

Su šiais klausimais susiduriu beveik kasdien pašnekesiuose su naiviais intelektualais, tačiau šios grupės narių interesai, atrodo, yra prašokę kasdienines pajamų mokesčių ir infliacijos problemas ir liečia šio krašto laisvą ateitį. Gerbiu juos už tai. Gerbiu Simą Kudirką ir jo šeimą ne tik už jo didvyrišką šuolį į ateitį, jo kentėjimus ir skriaudas, bet ir už pasiaukojimą skleisti laisvės žodį netgi ir šiandien, kada jis yra laisvas pilietis ir nusipelnęs poilsio.

Štai kiti, patogiai įsikūrę ir nebesitikėdami grįžti namo, laiko, kad jau esą pavargę ir jų misija jau užbaigta. Tedirba dabar kiti. O kas tie "kiti"? Jų vaikai, anūkai? Jie juk nepergyveno, jie tik girdėjo apie savo tėvų krašto tragediją. Bet jiem tai yra daugiau legenda nei istorija. Ar gali kas nors apibūdinti danties skausmą, jei jo nėra turėjęs? Ar gali moteris perduoti naujagimio atėjimo į šį pasaulį skausmus, jei nėra buvusi motina? Ar gali žmogus įtikinti kitus apie vergiją, kada jis ir jo klausytojai yra gimę ir užaugę laisvamae krašte? Ir ypač krašte, kur laisvė suprantama kaip natūralus dalykas, o ne idėja, dėl kurios reikalingos ne tik pastangos, bet kartais ir aukos.

Įsibėgėjau, nors ketinau perduoti tik trumpą žinutę ir persiųsti informaciją. Bet... Kada iškyla klausimas apie Lietuvą, kiekvienas iš mūsų, nežiūrint, kur bebūtume, esam lietuvių tautos ambasadoriais.

KANADOS SPAUDA APIE BALTIJOS VALSTYBIŲ KONSULUS

(atkelta iš 3 psl.)

Baltų konsulam buvo leista veikti Kanadoj nuo karo pabaigos, bet tik John Diefenbaker esant ministeriu pirmininku, jie buvo įrašyti į oficialų diplomatinį sąrašą. Nebuvo garantuota, kad tai bus nuolat. Iš tikrųjų, kai reikėjo pakeisti (mirusius) Estijos ir Latvijos konsulus 1971 ir 1973, esant Trudeau ministeriu pirmininku, naujai paskirtieji nebuvo įtraukti į (oficialiai skelbiamą) sąrašą.

Prašymai kol kas be rezultatų

Baltų Bendruomenės jau eilę metų labai stengiasi pakeisti vyriausybės nusistatymą, bet kol kas be rezultatų.

Šis reikalas buvo vienas iš svarbiausių diskusijų klausimų, kai MacGuigan (užsienio reikalų ministeris) priėmė baltų delegaciją, kurioj buvo Kronbergs, Latvių Federacijos ir taip pat dabartinis Baltų Federacijos pirmininkas Kanadoj, ir Estų ir Lietuvių Bendruomenių atstovai. Nors ministeris nepadarė jokio pažado, jis pareiškė, kad sutinka šį klausimą peržiūrėti.

Baltų Bendruomenių vadovai yra santūriai optimistiški dėl šio pažado. Jie sako, kad praeity "daugeliu atvejų" vyriausybės atstovai žodžiu užtikrino, kad įrašymas bus įvykdytas, bet kol kas pažadai neįvykdyti. Užsienio reikalų ministerijos administraciniai pareigūnai, bendrai, žiūri su nepasitikėjimu į tokį įrašymą dėl galimų komplikacijų Kanados santykiuose su Sovietų Sąjunga.

Iš kitos pusės įvairios baltų federacijos turi stengtis tai pasiekti, kol "geležis yra karšta" dėl dabartinio Kanados nepasitenkinimo sovietais, jiem įsibrovus į Afganistaną.

JVD

[illegible]

ir JAV LB-nei atstovavo.

JAV kongresui atstovavo kongresmanas Charles Dougherty (resp. - Pa.), kongr. Edward Derwinski (resp. - Ill.) ir JAV atstovų rūmų užsienio reikalų komisijos pirmininkas kongr. Clement J. Zablocki (dem. - Wisc.).

Valstybės departamento atstovais buvo valstybės sekretoriaus pavaduotojas ryšiam su kongresu J. Brian Atwood, valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalam Robert L. Barry, Pabaltijo skyriaus vedėjas Thomas Longo, teisių ir protokolo skyrių pareigūnai T. Towell ir Ms. Willis.

JAV LB-nė, kurios rūpesčiu akcija diplomatinės tarnybos reikalu buvo pradėta JAV kongrese, buvo atstovaujama JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininko Algimanto Gečio, tarybos nario adv. Ernest Raskausko, LB ryšininko Washingtone Algimanto Gurecko ir PLB visuomeninių reikalų komisijos nario Lino Kojelio.

Pasitarimą pradėjo kongr. Dougherty, painformuodamas apie jo turėtus susirašinėjimus su valstybės departamentu ir apie valstybės departamento užimtą poziciją, kad tik nepriklausomos Lietuvos akredituoti diplomatai turi teisę Lietuvai atstovauti. Šia interpretacija vadovaujantis, išmirus esantiem Lietuvos diplomatam, užsibaigs Lietuvos valstybinis atstovavimas, nors teoretiškai Pabaltijo inkorporavimo į Sov. Sąjungą nepripažinimas JAV-bėse ir toliau išliktų. Toks, be diplomatų, nematomas Lietuvos valstybingumas nepasiektų to, ko JAV-bių nepripažinimo politika yra siekiama. Kongr. Dougherty pasitarimo dalyviam įteikė JAV kongreso bibliotekos įstatyminės teisės specialisto paruoštą raportą, informuojantį apie teisinių kliūčių nebuvimą JAV kongresui skirti finansinę paramą svetimų valstybių diplomatinių tarnybų išlaikymui ar suteikti jų atstovam diplomatinį imunitetą. Tokiu būdu kongre-

[illegible] kongr. Dougherty [illegible] Derwinski [illegible] me rūstinti sovietus. Kongresmenai tvirtino, kad, valstybės departamentui nesiryžtant klausimą išspręsti administracinėmis priemonėmis, JAV kongresas bus priverstas įnešti atitinkamus įstatyminius pasiūlymus, kurie gali iššaukti kongreso konfrontaciją su valstybės departamentu. Priešingas nuomones diplomatiškai siekė derinti atstovų rūmų užsienio reikalų komisijos pirm. kongr. Zablocki, pasiūlydamas valstybės departamento nusistatymą persvarstyti. Kad klausimo išsprendimas nebūtų užvilkintas, jis pavedė kongr. Dougherty pateikti rezoliuciją ir H.R.

[illegible] diplomatinės tarnybos tęstinumo klausimais.

JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Alg. Gečys po šio pasitarimo nuvyko į Lietuvos atstovybę ir apie keltus klausimus bei pasitarimo eigą painformavo Lietuvos atstovą dr. St. Bačkį. Taip pat rugpjūčio 3 telefonu apie tai buvo painformuotas Altos pirm. dr. K. Šidlauskas, pakviečiant jį dalyvauti rugpjūčio 24 Washingtone vykstančiame pasitarime, kuriame Lietuvos diplomatinės tarnybos klausimas bus detaliai svarstomas.

A. Gečys (LB Inf.)

BALTIMORE, MD.

Šv. Alfonso bažnyčioje Stebuklingojo Medalikėlio novenos pamaldos būna pirmadieniais ir antradieniais. Per trisdešimt penkerius metus šios pamaldos vyksta Šv. Alfonso bažnyčioje. Maldininkai iš visos Baltimorės ir jos priemiesčių dalyvauja pamaldose. Gausios minios dalyvauja vidurdienio pamaldose. Trys kunigai dalija komuniją, kad žmonės galėtų grįžti į savo darbus. Vasaros metu daug maldininkų atostogauja, tai ir mažiau žmonių dalyvauja pamaldose. Kitataučiai mėgsta pasimelsti gražioje lietuvių Šv. Alfonso bažnyčioje.

Vasaros metu Šv. Alfonso bažnyčioje sekmadieniais mišios būna: 7, 8:30 — lietuviškos, 10 ir 11:30 v. Visos mišios skaitytos. Dainos choras gieda kai kada per lietuviškas pamaldas. Liepos 27 choras giedojo per lietuviškas pamaldas. Kun. A. Dranginis, klebonas, pasveikino choristus ir pakvietė juos nors vieną kartą į mėnesį giedoti bažnyčioje. Sekmadieniais į pamaldas atsilanko labai daug kitataučių, ypatingai tie, kurie atostogauja Baltimorėje arba nakvoja jos viešbučiuose.

Sporto metinė šventė, arba Baseball Night, globojama Šv. Vardo draugijos, bus rugpjūčio 28. Bilietus raginame įsigyti pas narius arba klebonijoje. Iš pelno bus skiriamos stipendijos jaunuoliams, siekiantiems aukštesnių mokslų.

Krebsų vakarienė įvyko Lietuvių svetainėje rugpjūčio 9. Publika pradėjo rinktis prieš 6-tą valandą, kada prasidėjo vakarienė. Krebsai yra populiarus valgis baltimoriečių tarpe. Tie, kurie dalyvavo, pavalgė ir krebsų sriubos. Salės šeimininkės gerai pavaišino svečius su krebsais.

Mirė Agnes Nasiukaitis, pirmos kartos lietuvė, kuri gimė ir užaugo Baltimorėje. Kaip susipratusi lietuvė dalyvavo lietuviškuose parengimuose. Maloni moterėlė, buvo ištikima Lietuvių posto 154 padėjėjų narė ir uoli Šv. Alfonso bažnyčios pamaldų lankytoja. Sulaukus gražios senatvės, ji susirgo ir po kelių operacijų Good Samaritan ligoninėje mirė rugpjūčio 1. Gedulingos mišios aukotos už jos sielą Šv. Alfonso bažnyčioje rugpjūčio 4. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Nuliūdime liko dukra Viktorija, jos vyras Leonas, anūkas Leonardas ir jo šeima, sesės Ona ir Hilda ir giminės.

Alphonse Adams-Adomaitis, gerai žinomas Baltimorės lietuvių tarpe, gimęs ir augęs Baltimorėje, rugpjūčio 3 susirgo širdies priepuoliu ir buvo nuvežtas į Šv. Agnietės ligoninę. Prieš porą mėnesių jis taip pat buvo susirgęs. Alfonsas veikia lietuviškuose parengimuose, dalyvauja Dainos chore. Choristai ir jo draugai linki jam, kad jis greičiau pasveiktų. Jis taip pat yra ištikimas Lietuvių Posto 154 legionierių narys ir Lietuvių svetainės veiklus šėrininkas.

Jonas Obelinis

GEN. [illegible] J. L[illegible]

[illegible]

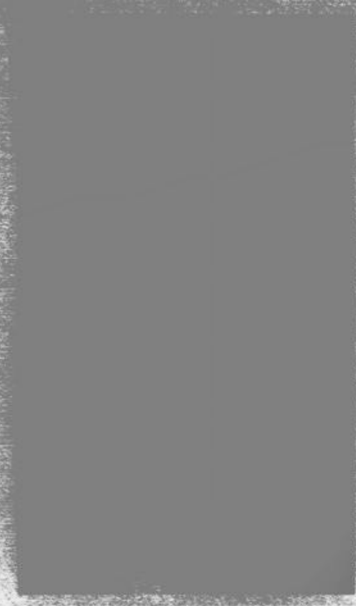

Gen. štabo pulk. J. Lanskoronskis

Pašauktas į kariuomenę, 1916 rudenį baigė [illegible] Pavlo karo mokyklą ir tarnavo Petrapilio leibgvardijos pulke. Organizavo lietuvių karius Petrapilyje.

Į Lietuvą grįžo 1919 metų pavasarį. Buvo paskirtas Biržų gimnazijos direktorium, bet šių pareigų nepradėjo eiti, nes buvo mobilizuotas į Lietuvos kariuomenę. Kovų metu visą laiką buvo fronte prieš bolševikus, bermontininkus ir lenkus. Buvo kuopos ir bataliono vadas, nuo 1920 metų pavasario — divizijos štabo viršininkas.

1920 lapkričio mėnesį drauge su karininku Pundzevičium sudarė Širvintų-Giedraičių kautynių planą, kuris buvo priimtas ir vykdomas I divizijos vado kar. E. Adamkavičiaus ir gen. S. Žukausko.

Už pasižymėjimus apdovanotas Vyčio kryžiumi 4 ir 5 laipsnio (vėliau gavo eilę ordinų ir iš svetimųjų, tarp jų prancūzų garbės legiono ordiną II laipsnio).

Pasibaigus laisvės karams, komandiruotas į Prancūziją, kur baigė St. Cyro karo mokyklą. Grįžęs lektoriavo Aukštuosiuose karininkų kursuose ir karo mokykloje. Vėliau buvo Karo mokslo skyriaus viršininku.

1926 pasiųstas į Briuselio karo akademiją, kurią baigė 1929. Grįžęs buvo divizijos štabo viršininkas, paskui generalinio štabo II skyriaus viršininkas, 6 pėstininkų pulko vadas, o nuo 1937 metų rudens karo attache Paryžiuje, o vėliau buvo karo attache ir Belgijoje. Paskutiniu laiku gyveno Belgijoje.

Pulkininku pakeltas 1929 metais.

Rašinėjo Mūsų Žinyne ir kurį laiką jį redagavo, Karde, Kary, Lietuvoj, Lietuvos Aide, Vakaruose, Drauge, Naujienose ir kit. Daug dirbo karinių statutų ir instrukcijų redagavimo komisijose. Stambių junginių vadovavimo statuto autorius. 1927 išleido atskira knygele Kariuomenės organizacijos bruožai.

Dalyvavo Lietuvos laisvinimo darbe, rašinėjo kitataučių spaudoje, dalyvavo tarptautiniuose kongresuose. Reiškėsi ir Vliko veikloje, kai Vlikas dar buvo Europoje.

[illegible]

— Vytautas Kamantas, PLB valdybos pirmininkas, išvyko į Europą dalyvauti Europos LB kraštų pirmininkų ir valdybų suvažiavime Insbrucke, Austrijoje. Visais PLB reikalais šiuo metu rūpinasi PLB valdybos vykdomasis vicepirmininkas Vaclovas Kleiza.

— **Dr. Antanas Razma**, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos kviečiamas, sutiko būti Antrųjų Pasaulio Lietuvių Dienų organizacinio komiteto pirmininku. PL Dienos įvyks 1983 m. birželio 25 — liepos 4 dienomis Chicagoje.

— **Melbourne** buvo suruoštas iškilmingas Didžiosios Britanijos karalienės Elžbietos II priėmimas, kuriame dalyvavo 3000 svečių. Lietuviam atstovavo LB apylinkės pirmininkas Albinas Pocius su žmona, apsirengusia tautiniais drabužiais. Premjeras, pastebėjęs minėtus lietuvius, pristatė juos karalienei, kuri pasidžiaugė gražiais drabužiais ir pateikė keletą klausimų. Šalia stovėję australai stebėjosi, kodėl lietuviam buvo padaryta tokia išimtis. Priėmime buvo ir daugiau lietuvių.

— **Saulius Girnius**, PLB valdybos reikalų vedėjas, neseniai Chicagos universitete sėkmingai apgynė savo mokslinį istorijos darbą ir šią vasarą gauna filosofijos doktoratą. Prieš pusmetį teisių daktaro laipsnį gavo PLB valdybos vicepirmininkas advokatas Saulius Kuprys. Malonu, kad abu jauni ir veiklūs bendruomenininkai atsiekia vertingus laimėjimus ir profesinėj bei mokslinėj srityse.

— **Marius M. Laniauskas** Case Western universitete baigė mokslus ir gavo dantų gydytojo diplomą. Jis taip pat buvo įvertintas ir atžymėtas Academy of General Dentistry of Ohio, kaip parodęs aukščiausius gabumus ir dėmesį dantisto profesijai. Marius yra Simono ir Stasės Laniauskų sūnus, vedęs Eglę Giedraitytę ir augina sūnų.

— **Kanados Lietuvių Gydytojų Draugija** per dr. Juozą Sungailą atsiuntė PLB valdybai 500 dol. čekį, scirtą paremti Lietuvių Informacijos Tarnybai New Yorke, tvarkomai kun. Kazimiero Pugevičiaus ir Gintės Damušytės.

— **Prof. dr. Tomas Remeikis** yra pakviestas prelegentu Akademinio Skautų Sąjūdžio studijų dienų metu. Jo tema — Partizaninis judėjimas Lietuvoje. Studijų dienos vyks rugpjūčio 21-24 Three Rivers vietovėj, Michigane. Rengimo komisijai vadovauja Kęstutis Ječius.

— **Didžiosios Britanijos** Lietuvių Sąjungos pirmininku išrinktas Zigmas Juras, iki šiol pirmininkavęs Lietuvių Namų Bendrovei, o Lietuvių Namų Bendrovės pirmininku išrinktas Juras Alkis, iki šiol pirmininkavęs Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungai.

JAV LB VEIKLOS KRONIKA

Aušra Zerr, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkė politiniam reikalam, liepos 16 buvo nuvykusi į Washingtoną plačiau išsiaiškinti planuojamo Radio Liberty pabaltiečių dyčių perkėlimo į JAV. Valstybės departamente ji turėjo pasitarimą su šio klausimo gerai informuotu pareigūnu Richard Baker. Jam buvę pavesta sudaryti planus Radio Liberty ir Radio Free Europe stočių [illegible]. Šiame pasitarime dalyvavo ir antras valstybės departamento pareigūnas kun. [illegible]. Pokalbio metu A. Zerr iškėlė eilę motyvų, kodėl būtų netikslu iš Europos iškelti pabaltiečių personalą. R. Baker [illegible] Charles Percy štabu. Sen. Percy yra vienas iš įtakingų International Broadcasting korporacijos direktorių, atsakingų už Radio Liberty ir Radio Free Europe veiklą.

Philadelphijoj liepos 17 lankėsi JAV delegacijos Madrido konferencijai kopirmininkas dr. Max Kampelman, kuris Balch instituto patalpose pateikė pranešimą suakviestiem organizacijų vadovam. JAV LB-nei atstovavo krašto valdybos vicepirm. Aušra Zerr ir aktyvi žmogaus teisių srities darbuotoja Rima Mironienė. JAV Jaunimo Sąjungos centro valdybai atstovavo pirm. Virgus Volertas, vicepirm. Rimantas Stirbys ir Jūratė Krokytė-Stirbienė. Lietuvių atstovai [illegible] JAV atstovu Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijoje dr. Jerome Shestack.

Algimantas Gečys, JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininkas, [illegible]

[illegible] nuojamo perkėlimo būtų atsisakyta.

Juozo Kojelio, JAV LB tarybos nario, laišką redakcijai birželio 19 paskelbė Santa Monica dienraštis Evening Outlook. Skaitytojam priminęs 40-tą Lietuvos okupacijos sukaktį, jis taikliai pakritikavo JAV diplomatus, po 60 metų karčios patirties dar vis tebesitikinčius su Sov. Sąjunga pasiekti garbingo susitarimo ir ilgalaikės taikos. Patarė sovietų agresiją Afganistane bandyti atremti ne vien tik Maskvos olimpinių žaidimų boikotu, bet ir reikalavimu pasišalinti iš okupuotų Baltijos valstybių.

Algimantas Gureckas, JAV LB ryšininkas Washingtone, liepos 5 atstovavo JAV LB-nei Arlington, Va., įvykusioj lenkų žurnalo, leidžiamo anglų kalba, Perspectives konferencijoj. Lietuvių atstovas redaktorės Korwin-Rhodes buvo maloniai pristatytas. Turėjo gerą progą lietuvių-lenkų santykių klausimu plačiau išsikalbėti su keletu konferencijos dalyvių. Vienų esama draugiškų, o kitų tebegyvenama senomis antipatijos nuotaikomis.

Kazio Jankūno, JAV LB New Jersey apygardos pirmininko, tragiškųjų birželio įvykių proga pasiųstus laiškus redakcijai išspausdino New Jersey laikraščiai The Star-Ledger (birž. 11) ir The Jersey Journal (birž. 16). Jis taip pat informacine medžiaga apie Lietuvą aprūpino Asbury Park Press redakciją, birželio 15 paskelbusią [illegible] Fred Foy straipsnį apie pabaltiečių [illegible]

[illegible] pos 2-3 Pavergtų Europos Tautų Seimo delegacijos sudėty buvo nuvykęs į Washingtoną. Ten lankytasi valstybės departamente (priėmė pasekretoris Europos reikalam Robert Barry), Europos bendradarbiavimo ir saugumo komisijos įstaigoj (komisionierius Wise) ir JAV atstovų rūmų užsienio reikalų komisijoj, kur susitikta su komisijos pirm. kongr. Clement J. Zablocki. Pasimatymų metu detaliai aptarti su artėjančia Madrido konferencija susiję klausimai. Dr. Remeikis pavyko valstybės departamente iškelti svarbą Lietuvos diplomatinės tarnybos klausimą. [illegible]

2422 WEST MARQUETTE ROAD
CHICAGO, ILLINOIS 60629
PHONE: 312 925-6897
U.S.A.

LIETUVIŲ FONDAS — LITHUANIAN FOUNDATION

1980 liepos mėn. įnašai

Santrumpa: atm. įn. — atminimo įnašas. Suma, parašyta po pavardės, reiškia įnašų iš viso.

1 x $1.00 — Saladžiuvienė, Bronė, atm. įn. $400.00.

2 x $10.00 — Kesiūnas, Povilas, atm. įn. $10.00, Tiškuvienė Agota $10.00.

1 x $20.00 — Žižniauskienė-Černiauskaitė, Elena, atm. įn. $20.00.

2 x $30.00 — Bauža, Vytautas, atm. įn. $30.00, Saladžius, Vytautas, atm. įn. $200.00.

1 x $50.00 — Čepulienė-Damušytė, Indrė Marija, atm. įn. $50.00.

1 x $57.81 — Rupinskas, Juozas, inž. ir Jonas $157.81, Australija.

1 x $70.00 — Saladžius, Pr., plk., atm. įn. $400.00.

5 x $100.00 — Atutis, Aleksandras ir Jadvyga $100.00, Bražinskas, Bronius $500.00, Jesunas, Kenneth, M.D. $100.00, Mikalauskas, Julijonas, atm. įn. $100.00, Vaitkevičius, Stasys $100.00.

1 x $200.00 — Kaunas, Ferdinandas, M.D. ir Vanda $4,600.00.

1 x $210.00 — Čiunka, Tomas, sav. kūrėjas, atm įn. $260.

1 x $250.00 — Augustinavičienė, Aldona, atm. įn. $250.00.

1 x $500.00 — Jasulaitis, Juozas $1,100.00, Australia.

1 x $900.00 — Girkštas, Anicetas $1,000.00.

1 x $1,000.00 — Jankauskas, Pranciškus ir Kazimiera $1,000.

1 x $8,693.20 — Plečkaitis, Julius, atm. įn. $11,693.20, testam. palikimas, Australia.

Iš viso 21 narys — $12,532.01.

Rašydami testamentus, neužmirškime Lietuvių Fondo, įrašykime į testamentą numatytą sumą:

"Lithuanian Foundation, A Non-For-Profit, Tax Exempt, Illinois Corporation, 2422 W. Marquette Road, Chicago, Illinois 60629".

Lietuvių Fondas 1962-1980. VIII.6 turėjo:

1. Pagrindinio kapitalo bruto — $1,946,492.03.

2. Pajamų — $951,435.29.

3. Per pelno skirstymo komisiją, remiantis protokolais, lietuviškiems reikalams (švietimui, kultūrai, premijoms, stipendijoms ir moksliniams veikalams) paskirstęs — $693,780.77.

Visi statykime Lietuvių Fondą, kad jis pasiektų 2 milijonus ir kasmet galėtų skirti lietuvybei daugiau kaip 150 tūkstančių dolerių.

SUNNY HILLS, FLA.

Jau praėjo treji metai, kai pirmieji lietuviai pradėjo organizuotai kurtis Sunny Hills vietovėj.

Kun. J. Borevičiaus pastobėta dzūkiška gamta pasipuošusi Sunny Hills vietovė pasidarė greičiausiai auganti lietuvių kolonija Floridoj.

Čia priklauso daug kredito tiem, kurie paklausė kun. J. Borevičiaus patarimo ir atvyko savo akimis pamatyti Sunny Hills. Jono Zubavičiaus entuziastiškas atsiliepimas spaudoj ir pirmų grupių suorganizavimas padarė gerą pradžią tolimesniam lietuvių kolonijos augimui. Paminėtini pirmieji J. Zubavičiaus pagalbininkai: kun. A. Račkauskas, kun. J. Pragulbickas, J. Čepukienė, B. Labutienė, V. Adomavičius, V. Mamaitis. Jais pasekė daugelis kitų iš New Jersey ir New Yorko.

Komitetui Sunny Hills lietuvių kolonijai įkurti nenuilstamai dirbant, šiandien lietuviai jau yra nupirkę 560 sklypų, 32 šeimos turi namus, ir šešiom pradedami statyti nauji namai.

Galbūt didžiausias laimėjimas paskutinių trejų metų laikotarpy buvo išimtinai visų sklypų aplink gražiausią maudymosi ežerą "Boat Lake" užėmimas, gatvių išvedimas ir greitas jų apstatymas naujais namais.

Ne be reikalo kitataučiai sako: "Beautiful Lithuanian Village".

Šiuo metu Šv. Teresės katalikų bažnyčia neturi nuolatinio kunigo. Tikimės, kad Chicagos tėvai jėzuitai netrukus čia statysis namus ir galės perimti šios misijos bažnyčios pastoraciją. Prie bažnyčios yra 7 akrai žemės, ir būtų lengva pastatyti didesnę salę, tokiu būdu įkuriant centrą kultūrinei lietuvių veiklai.

Nuo šių metų rugpiūčio 1 užsidarė anksčiau veikusi Palm View Realty Deltona Corporation agentūra, kuri išimtinai patarnavo lietuviam įsigyti nuosavybę Sunny Hills vietovėj. Savininkas išėjo į pensiją. Dabar visą lietuviam patarnavimą atliks vietinis Sunny Hills Deltona Corp. personalas, nesusiveldamas su šiaurinės Amerikos agentūromis. Šis pakeitimas niekuo nepakenks lietuviam įsigyti nuosavybę. Jis dar palengvins laisvai atvykusiem pamatyti Sunny Hills ir lietuvių augančią koloniją.

Patartina pirma proga mus aplankyti ir pamatyti mūsų progresą. Šiuo metu netoli ežero lietuvių rajone dar yra sklypų. Netoli nuo šio rajono prie kito ežero galima įsigyti didesnių sklypų, norint turėti daugiau erdvės ir privatumo.

Keista, kad apie Sunny Hills vis dar yra neigiamų atsiliepimų iš asmenų, kurie nepažįsta Floridos ir skirtumo, kuris dėl malonaus klimato, tyro oro, pigesnio ir saugesnio pragyvenimo padaro Sunny Hills idealią ateities vietovę. Šiandien niekas čia neabejoja apie lietuvių kolonijos augimą, tik lieka mūsų pareiga padėti kitiem laimingai kurtis.

Daug darbo čia įdėję lietuvių komiteto nariai sutiko ir ateity patarti, paaiškinti, kaip pasiekti Sunny Hills etc. New Yorko ir New Jersey apylinkei visas informacijas teiks Romas Kezys, 212 769-3300, ir Vitas ir Birutė Labučiai, 212 847-5550.

Vyt. Beleckas

Marianapolio Preparatory School Thompsone, Conn., gavo 4200 dol. stipendiją. Mokyklos vedėjui kun. Jonui Petrauskui ją įteikia Alberto Ortega, kitoje pusėje stovi jo tėvas Rafael. Abu iš Caracas, Venecuelos. Stipendija padengs mokslo, maisto ir bendrabučio išlaidas. Aplikacijos stipendijai gaunamos rašant: Scholarship Chairman, Marianapolis Preparatory School, Thompson, Conn. 06277

JAUNIMO CENTRĄ PERĖMĖ PASAULIEČIAI

Chicagoje pagrindinė lietuvių kultūrinio veikimo vieta yra jėzuitų sukurtas Jaunimo Centras ties 56 gatve ir Western, miesto pietuose. Čia vyksta koncertai, vakarai, parodos, susirinkimai, banketai, pobūviai, čia šeštadieniais renkasi į pamokas lituanistinės mokyklos ir pedagoginio instituto auklėtiniai. Čia pasaulio lietuvių archyvas, Laisvės kovų muziejus, LB raštinė ir t.t.

Per daugelį metų šį centrą vedę tėvai jėzuitai nusprendė perleisti jį administruoti pasauliečiams, tikėdamiesi naujos talkos telkiant lėšas ir naujų žmonių administracijos tarnyboje.

Dabar Jaunimo Centrą administruoja pasauliečių valdyba. Ji liepos 14 Jaunimo Centre sušaukė spaudos atstovus, kuriems pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė papasakojo, kaip 1978 birželio 20 jėzuitų provincijolas kun. L. Zaremba sudarė laikinąją tarybą. Apie ją p. Kriaučeliūnienė pasakojo:

— Laikinoji JC taryba turėjo daug posėdžių ir pasitarimų, talkino lėšoms sutelkti didžiojoje salėje šaldyto oro sistemos įvedimui ir salės išdažymui, o svarbiausia — paruošė planus organizacijai, kuriai skirtas JC administravimas ir tvarkymas.

Ši organizacija sudaryta narių pagrindu. Asmuo, įnešęs atitinkamą sumą, turi balsavimo teisę narių susirinkime (narys, įnešęs 20 dol. turi vieną balsą, 40 dol. — du, ir t.t.). Dabar turima apie 250 narių.

Narių susirinkimas ir tarybos rinkimai įvyko 1980 balandžio 13. Pirmasis tarybos posėdis įvyko 1980 gegužės 22. Jame tarybos pirm. išrinktas dr. Jonas Račkauskas, valdybos pirmininke išrinkta Irena Kriaučeliūnienė. Valdybos pirmininkės pasiūlyta valdybos narių sudėtis ir pareigos buvo tarybos patvirtinta.

Valdyba ėmėsi darbo. Jau pertvarkyti ir išdažyti administracijos kambariai, išdažyta kavinė, susitarta su tarnautojais, talkos būdu apvalyta ir sutvarkyta JC aplinka (atliko skautai, taip pat skautai atliko didelę dalį dažymo darbų), valdyba finansais padėjo užbaigti vėsinimo įvedimą didžiojoje salėje, sudaryta kultūrinė komisija, talkininkai meninininkai jungiasi dekoravimo darbams. Vasaros metu dar numatyta eilė darbų, kuriuos būtinai reikia atlikti, kad, atėjus rudeniui, JC patalpos būtų patrauklios ir naudojamos. Numatyta pertvarkyti mažąją salę, atremontuoti tualetinius kambarius, sutvarkyti virtuvę, didžiajai salei reikia naujų užuolaidų, organizuojama skaitykla.

Tiems darbams lėšų telkimas yra didžiausias valdybos rūpestis. Lėšas sutelkti valdyba mano aukomis, įtraukimu naujų narių, ieškojimu mecenatų, ruošdama renginius. Pirmasis renginys įvyks rugsėjo 6. Tai Jaunimo Centro diena. Visuomenei bus parodytas jau šiek tiek pataisytas Jaunimo Centras, ji bus supažindinama su įvykusiais JC administraciniais pasikeitimais, bus įvairi meninė programa, šokiai, vakarienė, laimės šulinys ir kt. Tikimasi, kad visuomenė šioje Jaunimo Centro dienoje gausiai dalyvaus.

Gaunamos pajamos už salių nuomą, už patalpas mokykloms ir kitoms čia esančioms įstaigoms padeda galus su galais suvesti, bet reikia gauti lėšų iš šalies pataisymams ir pagerinimams. Prašoma aukų, kviečiama tapti Jaunimo Centro nariais, lankyti Jaunimo Centro renginius. Aukas ir narių įnašus siųsti adresu: Lietuvių Jaunimo Centras — valdyba, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Jaunimo Centro valdybą sudaro: pirm. Irena Kriaučeliūnienė, pirmasis vicepirm. Jonas Jasaitis, vicepirm. JC narių reikalams Vytautas Mikūnas, vicepirm. finansų reikalams Henrikas Laucius, sekretorė Alė Steponavičienė, iždininkas Viktoras Diminskis, korespondentė Ramutė Bartuškienė.

Jaunimo Centro tarybos nariai: M. Ambrozaitienė, S. Džiugienė, J. Jasaitis, V. Jasinevičius, I. Kriaučeliūnienė, V. Kasniūnas, H. Laucius, dr. A. Liulevičius, M. Marcinkienė, dr. J. Račkauskas, A. Vaičaitis, G. Valiulienė, J. Rimkevičius.

Jaunimo Centro savininkais pasilieka tėvai jėzuitai, bet jie tą instituciją nuomoja naujai vadovybei už 10 dol. metams. Dabar Jaunimo Centro raštinės vedėjas yra Antanas Kareiva, apsigyvenęs JC rūmuose. Ūkio reikalų vedėjas — Antanas Vaičaitis. Raštinėje budima nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų ir nuo 3 val. iki 9 val. vakaro. Aplinka saugi: įprašyta policija dažnai pravažiuoti, ypač parengimų metu. Tuo ypač rūpinasi policijoje tarnaujanti lietuvaitė D. Januškienė.

Laikraštininkai su nauja JC vadovybe turėjo nuoširdų pasikalbėjimą ir buvo vaišingai priimti.

Juozas Prunskis

"PRAY THE ROSARY"

bumper-stickers

Promote Our Lady of the Rosary this October and raise monies for your apostolic mission.
CORONATION Box 2804
Topeka, KS 66601

Pakeitęs adresą, rašyk administracijai, drauge pridėk ir savo seną adresą.

LIETUVIŲ BANKINIS KOOPERATYVAS
KASA
LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

86-01 114 Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (212) 441-6799

Kasoje duodama:

Max. 7% Palūkanų už paprastą einamąją sąskaitą

Min. 9.5% palūkanų už 6 mėnesių indėlius

KIEKVIENO ASMENS SANTAUPOS FEDERALINIŲ ĮSTAIGŲ APDRAUSTOS IKI 100,000 DOLERIŲ

Paskolų lengvatos kooperatyvo nariams
Nariais gali būti visi lietuviai

Kooperatyvo įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, penktadieniais nuo 9 iki 6 val. ir šeštadieniais nuo 9 iki 5 val. vakaro.

Dėl informacijų taip pat galima kreiptis raštu, arba skambinti telefonu aukščiau pažymėtom valandom.

LORENCE CONTRACTING CO., INC.

Antanas ir Edvardas Lorence atlieka įvairiausius namų įrengimo, patobulinimo ir pataisymo darbus. Įrengiamos modernios Hollywood stiliaus virtuvės, vonios kambariai, atliekami staliaus darbai, namas apkliojamas aliuminijaus plokštėmis, taisomi stogai, atliekami dažymo darbai, įdedami aliuminijaus langai, sutvarkomas šildymas ir kiti kanalizacijos įrengimai, įrengiamas rūsys, atliekami cemento darbai ir kitokie patarnavimai. Adresas: 84-52 86th Ave., Woodhaven, N.Y., 11421. Telefonas 212 849-2731 arba 441-2489. Kalbama angliškai, lenkiškai ir ukrainietiškai.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas

VISA MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0000

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139–1201 17 St.	305 673-[illegible]
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1888 Fleet Street	[illegible]
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	[illegible]
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	[illegible]
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	[illegible]
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	[illegible]
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	[illegible]
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) [illegible]
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	[illegible]
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-[illegible]
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	[illegible]
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	215-[illegible]
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	[illegible]
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 304 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-[illegible]
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	[illegible]
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-[illegible]
Silver Springs, Md. — 1008 Kennebec Ave.	301-[illegible]
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-[illegible]
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-[illegible]

Demonstruojant liepos 19 prie sovietų ambasados Washingtone — dalis prisirakinusių demonstrantų prie vartų ir plakatas

DAIVA MONGIRDAITĖ KENNEBUNKPORTE

Kultūriniai renginiai Kennebunkporto lietuvių pranciškonų sodyboj padaro šią mielą vasarvietę dar mielesnę.

Vienas iš pirmųjų šių metų renginių buvo operos solistės Daivos Mongirdaitės koncertas, įvykęs liepos 27 didžiojoj salėj. Prie fortepijono buvo Saulius Cibas.

Šilkinis minkštas solistės balsas maloniai nuteikė klausytojus. Pradėjusi programą arija "L'amero, saro constante" iš Mozarto operos "Il Re Pastore", jau pirmais tonais ji patraukė klausytojų dėmesį ir jį laikė iki koncerto pabaigos. Dainininkė sulaikė savo emocijas, laikydamasi labiau grynos muzikos linijos; to ir reikalauja Mozarto muzika.

Toliau — keturios lietuvių kompozitorių originalios dainos. V. Jakubėno "Gėlės iš šieno" įgavo solistės individualų charakterį. Ji tai dainai nesistengė duoti tradicinio, kiek vulgaraus charakterio; savo tobulos interpretacijos dėka ji davė jai labiau romantinį charakterį. J. Gaidelio "Poetas" sudarė kontrastą Jakubėno kūriniui tiek savo harmonija, tiek ir melodijos vedimu. V. Klovos "Močiutės dvarely" ir Eglės arija iš operos "Pilėnai" parodė, kad solistei nėra svetimi ir šių dienų okupuotos Lietuvos kompozitoriai.

Gounod "Deimantų daina" iš "Fausto" operos, dainuota lietu-

(nukelta į 8 psl.)

L. Š.S.T. Jono Vanagaičio kuopos Bostone garbės šaulį Juozą Stašaitį, jo brangiai motinai

ROZALIJAI RAILIENEI

Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone

Mielai Mamytei

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, dukras Onutę Zubavičienę, Marytę Laužeckienę ir Antaniną Ručinskienę su šeimomis giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Marytė ir Aleksandras Žemaičiai

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, jos dukroms: Onai Zubavičienei, Marytei Laužeckienei ir Antaninai Ručinskienei ir jų šeimoms reiškiame nuoširdžią užuojautą

V.G. Beleckai
B.J. Čepukai
V.O. Mamaičiai
M.E. Milukai
Emilija Putvytė
H.O. Schubert
J. Zoruba

A. A.

MARCIJONAI GAILIUVIENEI

mirus, jos dukroms Onai Zubavičienei, Marytei Laužeckienei ir Antaninai Ručinskienei bei jų šeimoms reiškiame gilią užuojautą

Kazys ir Eugenija Kaspariūnai su šeima

BOSTONO ŽINIOS

Aktualiais reikalais

Minėdamas Stepono Dariaus ir Stasio Girėno žygio metines, Laisvės Varpo radijo programų vedėjas Petras Viščinis liepos 20 savo klausytojams kalbėjo:

"...Būtinai reikia pabrėžti, kad Darius ir Girėnas savo drąsiu skridimu ir tragiška mirtimi Lietuvos labui aukštai iškėlė idealizmo ir pasiaukojimo reikalą ne žodžiais, o darbais bei gyvu pavyzdžiu, sukrėtusiu lietuvius šiapus ir anapus Atlanto vandenyno. Kaip anuomet, taip lygiai dabar be idealizmo ir pasiaukojimo neįmanomi didesni laimėjimai mūsų tautos gerovei. Šia prasme Dariaus ir Girėno žygis lietuvių tautai yra bene reikšmingesnis už visus kitus to žygio laimėjimus.

Į tai atkreiptinas rimtas dėmesys ypač dabar, kai materializmas ir pragmatizmas vis labiau užgožia visą mūsų visuomeninį ir kultūrinį gyvenimą. Ne malonumų ir naudos ieškojimu, bet tik darbo ir pinigo auka prisidėsime prie Lietuvos išlaisvinimo, lietuvybės išlaikymo už jos ribų ir mūsų tautinės kultūros ugdymo. Kaip šiandien su pagarba minimi visi tie, kurie anuomet darbu ir pinigu padėjo Dariui ir Girėnui pasiruošti tam reikšmingam žygiui, taip į ateities mūsų tautos istoriją įeis tik tie, kurie dabar nesigaili nei darbo, nei pinigo, kad tik galėtų Lietuvai padėti, O už tos istorijos ribų liks visi tie, kurie tegyvena savimi, malonumais ir nauda."

Apie demonstraciją Washingtone

Liepos 27 radijo programoj apibūdinęs lietuvių jaunimo demonstraciją prie Sovietų Sąjungos ambasados Washingtone, Petras Viščinis padarė tokią išvadą:

"Tai išskirtinė akcija, kurios ėmėsi lietuvių jaunimas Lietuvos labui pavergtųjų tautų savaitės pagrindu. Ja nepadaryta jokios žalos niekam, netgi sovietų įstaigoms, kurios atstovauja Kremliui, pavergusiam Lietuvą ir kitas valstybes. Bet už ją kaltinami lietuviai, nes jie demonstravę prie okupanto įstaigos arčiau, negu kažkieno nustatytos taisyklės leidžia. Iš to išeina, kad nusikaltėlis labiau saugomas, negu to nusikaltėlio aukos.

Mes neskatiname nelegalios veiklos ir negiriame nelegalių veiksmų, bet esame nuomonės, kad tuo atveju, kai susikerta keli nelegalūs veiksmai, būtinai reikia imti dėmesin tai, kuris tų susikirtusių nelegalių veiksmų sudaro didesnę blogybę. Kiekvienam aišku, kad Sovietų Sąjungos įvykdytos laisvų tautų okupacijos, sistematingas tų tautų naikinimas, laisvės ir žmogaus teisių visiškas užgniaužimas yra didesnė blogybė, negu tų pavergtų tautų laisvės siekiai ar jų demonstracija laisvajame pasaulyje priemonėmis, kurios pilnai neatitinka taisyklių raidės, bet niekam jokios žalos nedaro.

Mūsų jaunimo įvykdytoji demonstracija Washingtone sudaro vieną grandį ilgoje lietuvių tautos kovoje už savo laisvę. Kaip tos kovos neužgniaužia senoje mūsų tėvynėje okupantas nei policinėmis priemonėmis, nei persekiojimu, nei teismais, nei trėmimais, nei psichiatrinėmis ligoninėmis, taip jos niekas neužgniauš juo labiau laisvajame pasaulyje. Ne pasmerkimo, bet pagarbos vertas mūsų jaunimas, kuris kovai dėl Lietuvos laisvės ieškojo naujų kelių ir būdų, kurie labiausiai suprantami ir susilaukia didžiausio atgarsio šiame krašte."

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymųjį lietuvį ir jo nuostabius laikus. Gaunama pas lietuviškų knygų platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1816 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Gaunama ir Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 11 dol.

Papildymas Bostono žiniom

Bostono žiniose Darbininko gegužės 23 dienos numery buvo išvardinti Bostono Šv. Petro parapijos klebonai, pradedant kun. Jonu Žilinsku. Bet kur dingo kun. Juozas Gricius? Jis buvo paskirtas rūpintis visų Bostono apylinkės lietuvių dvasiniais reikalais pagal šią pastabą arkivyskupo Williams episkopaliniame registre, rašytą jo paties ranka: "June 11, 1895 — New priest for Lithuanians. Rev. Jos. Anthony Griscius (sic) ordained the 8th inst. is appointed to the care of the Lithuanians. He will reside in So. Boston, and will say Mass for them at present in the German church, Boston".

Nors buvo daug triukšmo parapijos pradžioj, kaip prof. Antanas Kučas aiškina parapijos istorijoj, reikia pripažinti, kad kun. Gricius nebuvo tinginys. Jis ne sykį važiavo į Hudsono, Mass., teritorinę parapiją teikti moterystės sakramento, taip pat net 6 kartus 20 šimtmečio pradžioj buvo nuvažiavęs į Šv. Juozapo teritorinę parapiją Amesbury, Mass., aprūpinti lietuvių.

Ankstyviausia žinia apie lietuvį kunigą Bostone, esanti arkivyskupo Williams registre, galbūt bus ši: "Sept. 27, 1888 — Visit of Rev. Dr. M. Yodyszus, o Polish (sic) priest. At the invitation of Rev. D. O'Callaghan, Rector of St. Augustine, So. Boston, this priest came from Brooklyn, N.Y. to hear the confessions of some 50 Poles who live principally in So. Boston". (Pabrėžta originaliam šaltiny paties arkivyskupo.)

Žinoma, čia niekas kitas, kaip tik kun. Juodyšius. Reikia manyti, kad tarp tų 50 lenkų buvo ir lietuvių. Įdomus yra faktas, kad airis klebonas kvietė lietuvį, nors manė, kad jis lenkas, imigrantų naudai.

Kun. Vincas Valkavičius

Norberto Lingertaičio sidabro menas

Bostone gyvena Norbertas Lingertaitis. Jis yra sidabro dailininkas. Su savo darbais dalyvauja įvairiose parodose. Po jo parodos, kurią surengė Akademinio Skautų Sąjūdžio Chicagos skyrus, kun. Antanas Saulaitis, S.J., Mūsų Žiniose rašė, jog skautai džiaugiasi galėję surengti tokią puikią parodą. Rašė ir apie gintaro dirbinius: "Į gintaro gabalėlius menininkas žvelgia savomis akylesnėmis akimis. Iš pagarbos gintaro mįslei Norbertas Lingertaitis gabalėlių neskaldo, negręžia sraigtams ar kobiniams skylučių, o savo menu žavingai iškelia paties gintaro grožį".

O po Norberto Lingertaičio parodos Toronte, Kanadoj, dailininkas A. Tamošaitis Tėviškės Žiburiuose rašė: "Lingertaitis savo auksakalystės dailėje yra linkęs į miniatiūrinę kūrybą. Kiekvienas jo dirbinėlis nepaprastai kruopščiai išbaigtas. Parodoje matėsi lankytojų, kurie net nenorėjo tikėti, kad tai rankų darbai. (...) Norbertas Lingertaitis yra jaunas menininkas, atkeliavęs iš Lietuvos 1958 m., studijavęs ir baigęs Bostono Vesper George meno mokyklą ir New England konservatorijos dainavimo klasę. Dailininkas yra laimėjęs keletą amerikiečių konkursinių premijų"...

NAUJAUSI LEIDINIAI

K. Grigaitytė. Marių vėjui skambant, poezija. 4 dol.

Z. Raulinaitis. Grobio ir naikinimo žygis. 9 dol.

A. Greimas. Apie dievus ir žmones. 10 dol.

T. Venclova. Balsai, poezijos vertimai. 6 dol.

J. Kralikauskas. Po ultimatumo, prem. romanas. 6 dol.

A.A. Tamošaičiai. Lithuanian National Costume. 27 dol.

A. Baranauskas, Vinco Mazurkevičiaus romanas. 6 dol.

M. Slavėnienė, Putinas mano atsiminimuose. 8 dol.

A. Giedraitis, Mūsų Jurbarkas. 15 dol.

A. Landsbergis, Muzika įžengiant į neregėtus miestus, novelės. 6 dol.

Vincas Nekė, Klajūno dalia, eilėraščiai. 3 dol.

Aleksandras Stulginskis, Atsiminimai. 12 dol.

Dr. J. Jakštas, Dr. Jonas Šliūpas. 15 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol.

Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos Darbininko adm., 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Lietuviška knyga yra gražiausias namų papuošalas ir didžiausias turtas.

DVI NAUJOS PLOKŠTELĖS

VALIO JAUNYSTEI, Los Angeles L.B. Jaunimo ansamblio "Spindulys" choro įdainuota 11 lietuviškų dainų.

LIKSVEIKAS, Raisa Urbonienė dainuoja B. Gorbulskio 16 lengvos muzikos dainų.

Abi plokštelės po 8 dol. Persiuntimui pridedama 1 dol. Gaunamos Darbininko adm. 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

BROCKTON, MASS.

Tautos šventė ir lietuvių diena

Tautos šventė ir Šiluvos Marijos šventė iškilmingai bus švenčiamos rugsėjo 1, Darbo dieną, Jėzaus Nukryžiuotojo seserų koplyčioje, 261 Thatcher St., Brockton, Mass.

Koncelebruotos mišios bus 11 val. Mišių metu giedos Brocktono Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas kompozitoriaus Juliaus Gaidelio.

Po mišių prasidės Lietuvių diena — piknikas seselių vienuolyno sodyboje. Tai bus gera proga susipažinti su šios seserų bendruomenės apaštalavimo ir labdaros darbais. Bus gera proga ir pasisvečiuoti sodyboje, susitikti senus bičiulius, susipažinti su naujais.

Visi nuoširdžiai laukiami. Visi bus priimti su lietuvišku nuoširdumu.

Bostono parengimų kalendorius

Tautos šventės minėjimas vyks rugsėjo 7 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone. Rengia Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkė.

Laisvės Varpo radijo rudens koncertas įvyks spalio 12 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone.

Antras Kaimas iš Chicagos atvyksta į Bostoną spalio 18. Spektaklį Lietuvių Piliečių dr-jos III aukšto salėj rengia Bostono skautija.

Lietuvių diena vyks spalio 26 So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėj. Bus suvaidintas A. Gustaičio "Sekminių vainikas". Bus šokiai ir vaišės. Rengia LB Bostono apygarda.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos Bostono skyriaus 30 m. sukakties balius vyks lapkričio 1, 7 v.v. Chateau de Ville restorane, Randolph, Mass.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas įvyks lapkričio 23 Lietuvių Piliečių dr-jos salėj, So. Bostone.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Viščinis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastad, R.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

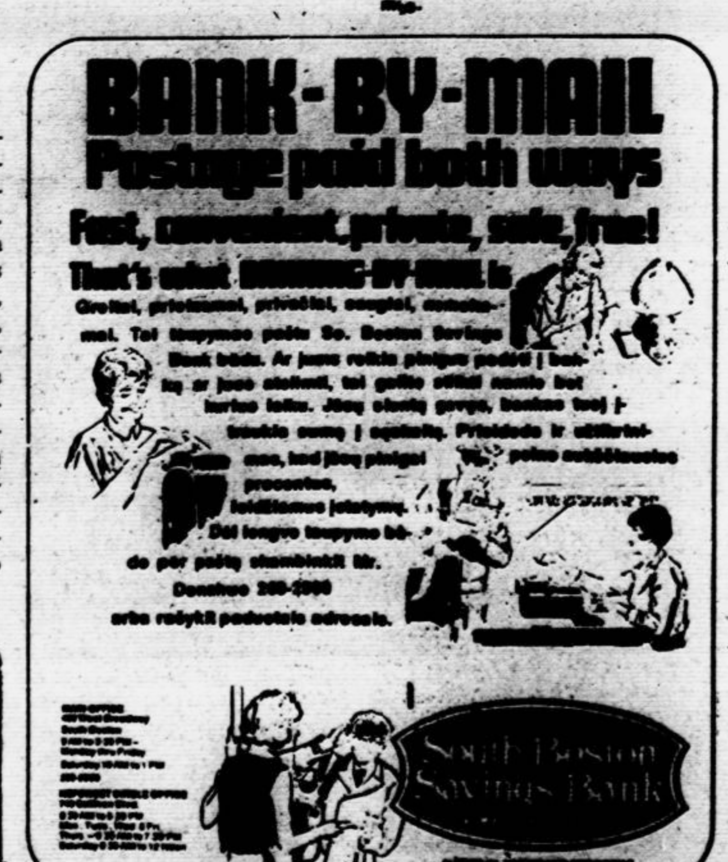

DARBININKAS NEW YORKE

Redakcija — (212) 827-1352
Administr. — (212) 827-1351
Spaustuvė — (212) 827-1350
Vienuolynas — (212) 235-5962
K. Ž. salė — (212) 827-9645
341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Tėv. Paulius Baltakis, OFM, pranciškonų provincijolas, bus skautų stovyklos kapelionu. Stovykla vyksta nuo rugpiūčio 16 iki 24, Bolton, Mass.

Į skautų stovyklą autobusas išvyksta rugpiūčio 16, šeštadienį, 7 v.r. iš Kultūros Židinio. Važiuojantieji prašomi nesivėluoti, nes autobusas išeis punktualiai. Kelionė vienam asmeniui į abi puses — 12 dol., į vieną pusę — 7 dol. Stovyklautojai grįžta rugpiūčio 24 d., sekmadienį, apie 5:30 val. p.p.

Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, Brooklyno pranciškonų vienuolyno viršininkas, šią savaitę išvyko į Kennebunkportą, kur rugpiūčio 13 dalyvavo literatūros vakare.

Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, tyrimam buvo paguldyras į ligoninę. Šį savaitgalį jau grįžta iš ligoninės namo.

Žolinė — Marijos paėmimas į dangų — švenčiama rugpiūčio 15, penktadienį. Tą dieną kiekvienas katalikas privalo išklausyti mišias. Apreiškimo parapijos bažnyčioje mišios bus laikomos 8 v., 9:30 v. ir vakare 6:30 v. Taip pat bus mišios ir išvakarėse, ketvirtadienį, 6:30 v.v.

Rinkliava katalikų universitetui išlaikyti bus daroma rugpiūčio 17, sekmadienį, visose bažnyčiose. Katalikų universitetas veikia Washingtone. Mokslininkų parengimas iš tikinčiųjų tarpo yra reikalingas ir naudingas visai Bažnyčiai. Tad prašomi visi šiam kilniam tikslui dosniai aukoti. Apreiškimo parapijoje rinkliava bus daroma per visas mišias. Ir tai bus pirmoji rinkliava. Antroji rinkliava mišių metu jau bus parapijai.

Pranas Dulevičius, gyvenąs Forest Hills, N.Y., Darbininkui atsiuntė iškarpų iš prancūzų spaudos. Darbininko redakcija dėkoja.

Dail. Ringailės Zotovienės kūrinių paroda rengiama spalio 4 ir 5 dienomis Kultūros Židinyje. Dailininkė gyvena Juno Beach, Floridoje, ir yra dail. Vytauto K. Jonyno brolio duktra. Meną studijavo Chicagoje ir Detroite. Parodą rengia LMK Federacijos New Yorko klubas.

L.K. Bažnyčios Kronikos 40 numeris išverstas į anglų kalbą, spausdinamas pranciškonų spaustuvėje Brooklyne.

Aidų žurnalo naujas numeris suredaguotas, surinktas ir jau laužomas pranciškonų spaustuvėje.

Ateitininkų sendraugių stovykla vyksta šią savaitę Kennebunkporte tėvų pranciškonų vasarvietėje. Ten bus prisiminta ir Kristijono Donelaičio 200 metų mirties sukaktis. Paskaitą apie Kristijoną Donelaitį skaitys literatūros istorikas ir rašytojas Pranas Naujokaitis. Literatūros vakaras surengtas rugpiūčio 13, trečiadienį, o rugpiūčio 16, šeštadienį, bus solistės Ginos Čapkauskienės koncertas.

Mokytojų studijų savaitė pranciškonų vasarvietėje Kennebunkorte vyksta nuo rugpiūčio 23 iki rugpiūčio 30. Savaitės kultūrinių renginių programai vadovauja Birutė Lukoševičienė iš Woodhaveno.

Dr. Kazys Pemkus, lituanistinių dalykų rinkėjas, atvyksta porai savaičių į New Yorką ir čia atsidėjęs rinks įvairią lituanistinę medžiagą. Taip jis yra sukūręs nemažą privatų archyvą.

Tautos šventė švenčiama rugsėjo 7, sekmadienį. Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. iškilmingos koncelebracinės mišios. Po jų parapijos salėje akademinė dalis su paskaita ir menine programa. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis.

Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje nuo rugsėjo 1 dienos suma sekmadieniais lietuviškai bus ne 11 val., bet 10 val.

Kun. Leonas Kilmas, pensininkas, kuris šiuo metu gyvena Shirley, L.I., misijolo lietuvių kalba išleidimui davė 500 dol.

Naujosios Anglijos rinktinės kultūrinis savaitgalis bus Darbo dienos savaitgalį Kennebunkporte. Ir šį savaitgalį iš New Yorko vyksta keletas šaulių.

Rugsėjo mėnesį Kultūros Židinyje bus: dail. Juozo Bagdono kūrinių paroda rugsėjo 13-14 ir Kario žurnalo 60 metų sukakties minėjimas — rugsėjo 20.

L.M.K. Federacijos New Jersey klubo narės liepos 27 pirmininkės Onos ir Nerimanto Karašų namuose surengė išleistuves savo mielai narei dr. Irenai Giedrikienei. Dr. Irena su vyru inž. architektu Stasiu Giedrikiu išvyksta nuolatiniam apsigyvenimui į Juno Beach, Floridą. Išleistuvėse dalyvavo klubo narės su savo vyrais ir labai jaukioje nuotaikoje praleido sekmadienio popietę. Dr. I. Giedrikienei, ilgą laiką buvusiai N.J. LMKF klubo valdyboje, buvo įteikta maža dovanėlė su geriausiais linkėjimais įsikurti naujoje vietoje.

Dalytė Šaronaitė, okupuotoj Lietuvoj baigianti gimnaziją ir besiruošianti medicinos studijom, norėtų susirašinėti su savo amžiaus lietuvaitėm iš JAV. Jos adresas: Kęstučio gatvė 10-1. Kėdainiai. Lithuanian T.S.R.

Lucille Weisenburgers, gimusi New Yorke 1945, ieško savo tėvelio, kurio pavardė Skripkunis. Jis pats arba apie jį žiną prašomi pranešti Darbininko redakcijai, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Ieškomas lietuviškai kalbąs asmuo prižiūrėti 7 mėnesių vaiką. Valandos nenustatytos. Kelionė virš pusvalandžio apmokama. Kreiptis: Elenutė Nicola, 117 Grove St., Ramsey, N.J. 07446. Tel. 201 825-8751.

Pavergtų tautų savaitės parade lietuvių grupė eina New Yorko 5 Ave. Nuotr. C. Binkins

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ KENNEBUNKPORTE

Mokytojų studijų savaitė Kennebunkporte prasideda rugpiūčio 23, baigiasi rugpiūčio 30.

Savaitės metu bus tokia kultūrinė programa:

Rugpiūčio 24, sekmadienį, Paulius Rajeckas atlieka pantomimikos programą.

Rugpiūčio 26, antradienį, pianisto Sauliau Cibo koncertas.

Rugpiūčio 27, trečiadienį, literatūros vakaras. Dalyvauja rašytojai iš Bostono: Stasys Santvaras ir Antanas Gustaitis.

Rugpiūčio 28, ketvirtadienį, smuikininko Izidoriaus Vasyliūno koncertas.

Iš viso į studijų savaitę užsiregistravo arti 60 dalyvių.

Vasara Kennebunkporte - 2

SVEČIAI IŠ APREIŠKIMO

Sukdamas pro eglių šakas, autobusas lyg pritūpė, kad geriau praljstų ir nugaros nenusibraižytų. Sustojo ir atsidarė. Išsižiojo bagažinė.

Vaje, staiga lyg būtum prie Apreiškimo parapijos bažnyčios po pamaldų! Tie patys! Tiek toli važiavai, net tris šimtus mylių į šiaurę nukeliavai, norėdamas pabėgti nuo miesto, o štai — jis atsivijo tave.

Ekskursija klega, griebia lagaminus, o Marytė Šalinskienė su visa Antanaičių gimine jau dainuoja. Tokia jau garsi, dainuojanti šeima. Reikia stebėtis ta jų energija.

Vienas iš pirmųjų išlipa Vincas Meiliūnas, su žilais peisais, kurie pasipūtę primena kažkurį praeito amžiaus rimtą fiziką. Jis ne fizikas, tik architektas. Jis pasilieka visai savaitei. Vėliau teks su juo padraugauti.

Išlipa Br. Radzivanienė, V. Sutkuvienė, Vytautas Gadliauskas, stambus ir augalotas vyras, net autobusą nulenkia, kai iššniokštuoja lankan. Jis pirmą kartą čia lankosi, nes juk ne taip seniai pabėgo nuo sovietinio laivo.

Pasirodo dailiai apsirengęs Krušinskas, buvęs Apreiškimo zakristijonas. Štai ir tos bažnyčios kolektorius Valenčius. Na, ką gi, bereikia ieškotis tik smulkių pinigų, juk bus kolekta! Jis mėgsta rūkyti cigarus. Tuoj ir įsikando, ir per dienų dienas jį vis matei su cigaru, lyg su kokia morka.

Žmonės išsiskirstė. Autobusas nuvažiavo į pakalnėlę ir prie sporto aikštės "nuleido inkarą" — sustojo porai dienų, kol grįš atgal į New Yorką.

Po kelionės žmonės nori įsikurti, išsitiesti lovoje, apsižvalgyti, gal net išsimaudyti, nes baseinas čia pat.

Mano koridoriuje porą leidučių neatidaro durų. Tie raktai neįprasti joms. Pagelbsčiu. Jos visos jau kalba angliškai, čia gimusios, augusios.

Viena pasakoja, kad jos tėvai buvę nuo Vilniaus. Čia buvo gerai įsikūrę. Worcesteryje turėję net penkias mėsos krautuves, bet tėvas staiga miręs. Motina ištekėjo už kito, drauge su ja nutekėjo ir turtai į kitų kišenes. Vaikams teko daug vargti, kol užaugo. Nepasiekė ir jokio ypatingesnio mokslo, nes nebuvo kaip, nebuvo iš ko.

Jei kalbinčiau ir kitus bei kitus, vis girdėčiau panašią istoriją. Tai mano tautos istorija — emigrantų istorija. Jie prisimena mažus fragmentus iš tėvų pasakojimų, iš kur kilę, bet ir tai labai sekliai. Dažniausiai prisimena tik gubernijos vardus — Vilniuj, Kaunas, Suvalkai. O gubernijos buvo didelės, taip ir nežinai, iš kur jo tėvai.

Kartais dar moka vieną kitą žodelį. Tai gali atsekti pagal tarmes, iš kur jie buvo kilę, bet ir čia labai sunku. Kalba neaiškiai, paveikti anglų kalbos fonetikos.

Bet jie lietuviai. Jie net jaudina savo lietuviškumu, savo užsidegimu. Jie visi vyčiai.

Trijų vyčių pokalbis

Tai buvo antras vakaras. Sueiname vakaroti į jaukų 64 kambarį. Čia gražiai įsikūrusi gyvena svetinga Antanina Reivytienė iš Maspetho. Sukviečia savo pažįstamas, dažniausiai iš Pfizerio. Ateina trys moterys — Julija, Marija, Elena. Visos jau čia gimusios. Ištekėjusios, išauginusios vaikus. Tapusios našlėmis. Lyg grįžusios dabar į tas pievas, kur jaunystėje ganėsi, kur kalbėjo lietuviškai.

Ir užsižiebė vakaro žiburiai mūsų maloniam pasikalbėjimui. Viskas buvo Lietuva, viskas — Lietuvai. Jom neteko kur daugiau išsimokslinti, baigti lietuviškų mokyklų, bet jų širdies niekas nenustelbė ir neužgožė kasdienybės pelenais. Jos nori žinoti viską apie Lietuvą, lietuvių kalbą, istoriją, geografiją. Klausia ir klausia. Ir moka paskui džiaugtis, moka su amerikonišku mandagumu už tai dėkoti, dar kartą džiaugtis.

Neblogai jos kalba lietuviškai. Tarp savęs tarška angliškai, bet tuoj padaro pastabą — kalbėkim šį vakarą lietuviškai.

Marija buvo blondinė. Lino plaukai. Šviesūs. Jos kalba gana gera, bet jos užsidegimas tai stebino mane ir visus. Ji nori eiti ir dalyvauti visame lietuviškame gyvenime. Geriausiai jaučiasi demonstracijose. Ir jau sakė, kaip eis demonstruoti Pavergtų Tautų savaitės proga. Turi gražiausią tautinį kostiumą. Paklausiu, ar nebus karšta. Ji net nusijuokė: argi gali būti karšta, kai demonstruoji dėl Lietuvos.

Tai tikrai neapsakomai mielos trys moterys, čia užaugusios, pasisavinusios šio krašto kultūrą, ištikimiausios Amerikos pilietės, jos didybės gynėjos ir saugotojos, drauge ir Lietuvos gelbėtojos. Tai gyvosios sielos, gyvosios liepsnos, įkaitinančios visus, kurie tik prie jų prisiartina.

Ta protėvių tėvynė ir atvedė į šią ekskursiją, vakare suvadina prie didžiųjų vasarnamio durų sėdėti ir dainuoti. Dainuoti ir dainuoti, nes per dainą, per tą lietuvišką bendravimą jie atsigauna.

Atvažiuoja ir į Kennebunką, kad čia galėtų pakvėpuoti Lietuva, tartum ją paliesti, nes čia tiek daug lietuviško meno, kūrybos.

Ekskursija, paviešėjusi porą dienų, sekmadienį apie vidurdienį sulipa į autobusą, pasako likusiems sudie. Atsisveikiname su sentimentu, nes juk jie tavo broliai, seserys, čia sutikti ir pamilti, pamilti už jų gražų lietuviškumą.

Autobusai žino kelius, jie linguoja ir dainuoja atgal į New Yorką, o likusieji skubame naudotis tuo, ką mums atnešė vasara, ką mums dovanoja ši graži atostogų vieta. (*Bus daugiau*)

(p.j.)

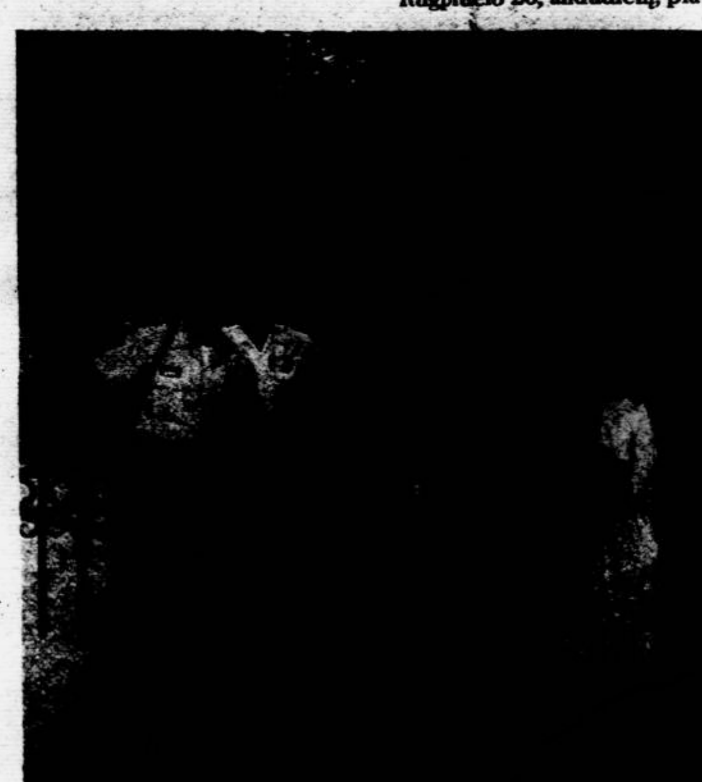

Iš demonstracijų liepos 19 prie sovietų ambasados Washingtone. Simas Kudirka ir kun. K. Pugevičius kalba su spaudos korespondentais po mitingo. Ant laiptų sėdi L. Bernotas
Nuotr. Aušros Bagdonavičiūtės

Parduodami paveikslai: Paškevičienės "Opera" ir Paškevičiaus "Gitaristas". Tel. 212 776-1687.

Cypress Hills išnuomojamas erdvus, gražus butas 3-čiame aukšte iš 5 kambarių ir virtuvės. Skambinti tel. MI-7-3971.

Namų šildymo ir kanalizacijos reikalais (Heating installation and repairs, plumbing), norint pakeisti alyvos šildymą į gazo sistemą ir pan., galima kreiptis į Antaną Škėrį, Jr. Telef. 212 847-5642.

Ieškomas Aleksas Lapkus, gimęs Sugyničių kaime, Vegerių valsčiuj, Mažeikių apskrity. Jo ieško Jonas Voveris, 144 La Perouse St., Griffith, A.C.T. 2603. Australia.

Studentė mergaitė ieško Queens rajone amerikiečių šeimos, su kuria galėtų gyventi. Už butą ir maistą atsilygintų pasidalindama namų darbais. Skambinti (212) 445-8610 arba (212) 268-6235.

Ieškau buto iš 3-4 kambarių Queense. Skambinti 235-3045.

MONY — Dr. M. Simonait, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidraudusi pas jį sutaupysite 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3000. Vak., savaitgaliais: 201 964-3756.

DAIVA MONGIRDAITĖ KENNEBUNKPORTE

(*atkelta iš 7 psl.*)

viškai, buvo programos aukščiausias emocinis punktas. Klausytojai ilgai plojo, norėdami dar kartą tą ariją išgirsti. Čia solistė parodė savo vokalinį subrendimą. Ji balsą valdo lengvai. Ypač pažymėtinas jos ėjimas prie aukštesnių registrų; jis yra laipsniškas, minkštas ir tobulai išvystytas.

G. Gudauskienės "Vasara" ir "Piemenėlis" ir St. Šimkaus "Oi, kas!" ir "Lopšinė" užbaigė tradicinių dainų ir arijų ciklą, ir solistė įvedė savo klausytojus į modernųjį, šių dienų laikotarpį.

Šių dienų mūsų muzika yra kitokia. Melodijos struktūra yra kitokia, ir harmonija kita, ir visas moderniosios dainos charakteris yra pasikeitęs. Malonu buvo išgirsti D. Lapinsko "Daliga" ariją iš operos "Lokys". Pabaigai dainininkė davė tris dainas anglų kalba: "I'd be a Butterfly" — Bayly, "Summertime" iš "Porgy and Bess" — Gershwin ir "Summer Night" — Calestan. Solistė parodė modernią balso techniką, su kuria ji jau gerai susipažinusi.

Daiva Mongirdaitė yra baigusi Bostono universitetą bakalauro laipsniu, Dirvos jaunųjų menininkų grupėje laimėjo pirmąją premiją, studijavo operos klasėje su žymiąja Sara Caldwell, dabartine Bostono operos dirigente, dainavo Sara Caldwell statytoje Alberto operoje "Angelique" pagrindinę rolę, su Chicagos Lietuvių Opera dainavo "Traviatoj", "Gražinoj", "Kaukių baliuje", D. Lapinsko "Loky", "Bohemoje (Mimi). Ji yra viena iš mūsų žymesniųjų solisčių.

Jai akompanavo Saulius Cibas. Nežiūrint medicinos studijų, jis yra puikus akompaniatorius. Ypač atkreiptinas dėmesys į jo lengvą techniką ir į dinaminius niuansus. Septynerius metus jis buvo kompozitoriaus Juliaus Gaidelio mokinys, trejus metus lankė New England Conservatory of Music svyruodamas, kuria kryptimi pasukti, ir pasirinko mediciną. Tai didelių gabumų jaunuolis, šiuo metu abiem kryptim.

Šias eilutes rašančiai teko garbė būti šio puikaus koncerto koordinatore ir pranešėja.

Elena Vasyliūnienė